Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет філології
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ВІДТВОРЕННЯ ТЕРМІНІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ

Студенки 6 курсу 641м групи
Спеціальності 035 – Філологія
Спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Алли Андріївни Андрєєвої
Керівник: к. пед. н., доцент
Наталія Миколаївна Абабілова
Рецензент: к. філол. н., старший викладач
Вікторія Олександрівна Агєєва

Національна шкала_____
Кількість балів_____ Оцінка ECTS__

м. Миколаїв – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 7

1.1. Дефініція понять «термінологія» і «терміносистема» у сучасній лінгвістиці..... 7

1.2. Сучасні підходи до визначення та класифікації термінів..... 16

1.3. Шляхи відтворення термінів українською мовою..... 30

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ..... 40

2.1. Структурні особливості технічних термінів англійських рекламних текстів..... 40

2.2. Особливості перекладу технічних термінів рекламних текстів українською мовою..... 49

ВИСНОВКИ 74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 77

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ 85

ДОДАТКИ..... 87

SUMMARY..... 89

ВСТУП

Актуальність дослідження. Одним з основних механізмів управління інтересами в суспільстві споживання є рекламний текст, тому виникає необхідність вивчення елементів мови реклами й особливостей її функціонування. В останні роки серед лінгвістів зростає інтерес и до проблем термінології та терміноутворення. У зв'язку з цим у сучасній лінгвістиці все більш важливе місце займають проблеми спеціальної лексики, функціонування систем термінів у різних галузях науки, техніки, життя. Значний інтерес до проблеми адекватного перекладу фахових текстів зумовлюється як інтра-, так і екстралінгвістичними чинниками. З одного боку, процеси глобалізації суспільства, інтенсивний розвиток науки, поява нових напрямків наукових досліджень викликали так званий «термінологічний вибух», який реалізується у значній кількості фахових мов та підмов. З іншого боку, фахова лексика порівняно із загальновживаною має наразі більш високу питому вагу у словниковому складі національних мов. Різке збільшення обміну інформацією між народами у другій половині XX століття супроводжується зростанням масштабів трансляції, що виконується сьогодні не тільки професійними перекладачами, а й іншими фахівцями зі знанням іноземних мов. Якісні зміни у характері перекладацької діяльності виявляються у певному соціальному замовленні, тобто значущості насамперед інформативних перекладів фахових, зокрема, рекламних текстів.

Питання, пов’язані з аналізом термінів із погляду їх словотвору, структури, семантики були об’єктом дослідження таких вітчизняних та зарубіжних мовознавців, як М. Антонова, І. Арнольд, Н. Баскаков. Г. Винокур, В. Гак, С. Гордун, Б. Головін, С. Гріньов, М. Глушко, В. Даниленко, Т. Канделакі, І. Квітко, Т. Кияк, В. Лейчик, Д. Лотте, Е. Скороходько та ін.

Проблемі перекладу термінів, зокрема технічних, присвячено наукові доробки М. Антонової, Ю. Ваннікова, О. Гриш, О. Дуди, О. Дмитрука, Д. Добровольської, М. Зарицького, О. Кальниченко, В. Карабана, Ю. Манжули, Г. Мірам, Л. Науменко, А. Паршина, М. Саламахи, І. Сніховської, А. Янкова, та ін.

Об'єкт дослідження – терміни в рекламних текстах.

Предмет дослідження – способи перекладу технічних термінів в рекламних текстах українською мовою.

Мета дослідження – дослідити особливості відтворення технічних термінів англійських рекламних текстів українською мовою.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання:**

1) дослідити визначення понять «термінологія» і «терміносистема» у сучасній лінгвістиці;
2) узагальнити існуючи підходи до визначення та класифікації термінів у вітчизняних та зарубіжних лінгвістичних дослідженнях;
3) вивчити шляхи відтворення термінів українською мовою;
4) провести лінгвістичний аналіз використання технічних термінів в рекламних текстах електронних приладів;
5) дослідити особливості перекладу технічних термінів в українських перекладах рекламних текстів електронних приладів.

Матеріал дослідження складають 259 технічних термінів, відібраних методом суцільної вибірки з англомовних рекламних текстів електронних приладів та їх українських перекладів, що розміщені на їх офіційних сайтах таких компаній, як Apple, Asus, Canon, Huawei, Lenovo, Meizu, Microsoft, Nokia, Phillips, Samsung, Sennheiser, Sony, Xiaomi.

Методологічною основою дослідження є система взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних методів, спрямованих на отримання об'єктивних та достовірних результатів. Для розв'язання поставлених завдань в роботі застосовано комплексну методику дослідження. Метод теоретичного

аналізу використовувався для опрацювання розглянутого матеріалу; метод синтезу використовувався для узагальнення висновків вчених та результатів власних досліджень; порівняльно-перекладознавчий метод було використано для зіставлення оригінального тексту англійською мовою з текстом перекладу українською мовою; метод суцільної вибірки використовувався для відбору фактичного матеріалу для подальшого його аналізу; квантитативний аналіз використовувався для статистичних підрахунків даних, одержаних у ході дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що у роботі вперше здійснено комплексне дослідження типів технічних термінів та особливостей їх відтворення в українських перекладах рекламних текстів електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок).

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення роботи полягає у можливості використання матеріалів дослідження в процесі формування словників термінологічної лексики. Результати дипломної роботи також можуть бути корисними в практичній діяльності учнів, студентів, учителів, викладачів ЗВО під час вивчення курсів із зіставної лексикології української та англійської мов, теорії перекладу, у навчально-методичній роботі – під час підготовки навчальних та методичних посібників, матеріалів, рекомендацій щодо проблематики, розглянутої у дослідженні; по-третє, у лексикографічній практиці – при укладанні перекладних, галузевих, термінологічних словників.

Апробація дослідження. Частково теоретичні та практичні результати дослідження було оприлюднено у доповіді на науковій конференції «Могилянські читання-2021» (Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, 2021), за результатами якої підготовлено статтю «Translation of Internet Advertising Terms: Theoretical Foundations of Terminological Research» у науковому журналі «Студентські наукові студії».

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків списку використаних джерел та додатків.

У вступі подається загальна характеристика дослідження: обґрунтовано вибір і актуальність теми наукового дослідження, визначаються об’єкт, предмет, мета та завдання роботи, розкривається її наукова новизна і практичне значення, а також описуються методи і матеріали дослідження.

У першому розділі подається критичний огляд наукової літератури, присвяченої проблемам опису терміносистеми і термінології, розглядається питання визначення, будови та класифікації термінів, та зокрема технічних термінів, вітчизняними та зарубіжними дослідниками та досліджуються способи перекладу технічних термінів.

Другий розділ присвячено аналізу використання технічних термінів в рекламних текстах та особливостям їх відтворення в українському перекладі.

У Висновках сформовані основні положення та подано результати дослідження.

Загальний обсяг складає 91 сторінку. Основний текст викладений на 75 сторінках, список використаних джерел складає 97 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Дефініція понять «термінологія» і «терміносистема» у сучасній лінгвістиці

У мовному фонді сучасного людства значної частини становить термінологічна лексика. Відповідно до спостереження лінгвістів, зростання числа термінів різних наук випереджає зростання кількості загальновживаних слів у мові, і тому в даний час термінів окремих наук більше, ніж загальновживаних слів. Термінологія як активно поповнюваний пласт словникового складу мови, що безпосередньо реагує на всі зміни об'єктивної дійсності, має велике значення для наукової та виробничої комунікації. Не всі члени термінологічного поля потрапляють до термінологічної лексики, тому визначення, яке повинен мати термін, будучи членом термінологічного поля, має відрізнятися від визначення члена термінологічного словника, що втратив зв'язок зі своєю термінологічною системою.

Відомо, що, кажучи про термінологію, лінгвісти розрізняють: а) науку про терміни; б) фахову лексику в складі всіх слів мови або в) спеціальну лексику, яка обслуговує певну галузь науки чи техніки.

Однак, у сучасному термінознавстві точаться жваві дискусії щодо розуміння понять «термінологія» та «терміносистема».

Існує загальна думка, що термінологія – це окрема система у лексичному складі мови, що складається з одиниць термінологічної номінації. Починають виникати розбіжності щодо природи, джерел та результатів системності цих сукупностей лексичних одиниць мов для спеціальних цілей (або професійних мов), що призвело до формування двох основних підходів до вирішення цього питання.

З одного боку, термінологи ототожнюють зазначені вище поняття,

погоджуючись, що термінологія за своєю природою вже є системним (М. Володіна, Б. Головін, В. Даниленко, О. Дуда, Г. Чорновол та ін.).

Інші, у свою чергу, доводять, що галузеві терміносистеми існують всередині термінології як повноцінні окремі системи (С. Гриньов, В. Лейчик, Т. Кияк та ін.). Ми погоджуємось з таким підходом і, слідом за Б. Сєребрєнніковим, уважаємо, що терміносистема не може бути взаємозв'язаним «набором» термінологічних одиниць всіх типів, бо для лінгвістів саме поняття системи є цілісним впорядкованим утворенням, що виконує певні функції (127).

Як обґрунтування першого підходу термінологи стверджують, що термінологія та терміносистеми мають те спільне, що вони складаються з лексичних одиниць для спеціальних цілей та є функціональними різновидами сучасних національних мов, які обслуговують спеціальні галузі.

Так, на думку Б. Головіна термінологія є системною передусім тому, що світ, окремі сторони й ділянки якого вона відображає і обслуговує, є системним (58). Його думку підтримує Р. Кобрін, який вказує, що система термінів у лінгвістичній літературі кваліфікується як термінологія. Що ж до різниці між змістом термінології та поняттями терміносистеми, то вчені розглядають першу як сукупність слів і словосполучень, які називають специфічно професійні поняття, а другу - як сукупність термінів, що корелюють один з одним на понятійному, деривaційному, семантичному та граматичному рівнях (152-3). Однак, на наш погляд, таке пояснення є розпливчастим і не розмежовує поняття термінології та терміносистеми, оскільки терміни можуть корелювати один з одним на понятійному, деривaційному, семантичному та граматичному рівнях як у межах однієї терміносистеми, так і кількох паралельно.

У визначеннях інших лінгвістів також немає чіткої диференціації. Наприклад, М. Володіна визначає термінологію конкретної наукової галузі непросто як набір (перелік) термінів, бо як семіологічну систему, тобто. Однак у самому визначенні йдеться про терміносистему конкретної наукової галузі у

рамках загальної термінології. І. Гумовська також позначає ці поняття і називає ознаки термінології як системи - сукупності або набору термінів-слів взагалі та сукупності термінів (понять або імен) будь-якої галузі науки (юридичної термінології, хімічної термінології, економічної термінології тощо) (123-5).

О. Дуда дотримується думки, що в кожній підмові, крім термінів основної терміносистеми, є терміни з багатьох інших терміносистем і, насамперед, суміжних гілок. У її поданні це загальний погляд на термінологію як чітко визначену підсистему в рамках загальної лексичної мови. Такий підхід до термінології обґрунтовується особливим призначенням терміна як засобу вираження спеціального поняття в галузі науки, техніки та виробництва та підтверджується посиланнями багатьох дослідників на аналіз галузевих терміносистем (204).

На думку Г. Чорновол, кожну терміносистему дослідники-термінологи подають у формі сукупності термінів та відповідних їм понять певної предметної галузі, стандартизують, встановлюють чіткий зв'язок між складовими системи для полегшення у тій діяльності чи іншій сфері (231).

Деякі дослідники, зокрема Г. Мельников, взагалі вважають потрібним навіть використовувати слово «термінологія» як сукупність термінів, а пропонують замінити його словом «терміносистема». Однак він уточнює, що це не оптимально, оскільки терміносистема може стати терміносистемою тільки після її впорядкування та систематизації, тоді як термінологія найчастіше має справу з об'єктами, які ще не доведені до такого рівня впорядкованості, щоб називатись терміносистемою (152-6).

Друга позиція, згадана вище, розрізняє ці поняття та розглядає терміносистему як упорядковане безліч термінів з фіксованими відносинами між ними та як організацію лексичних одиниць вищого рівня, ніж термінологія. Слід погодитися з цією точкою зору, що перехід від термінології до терміносистеми вимагає систематизації та аналізу, за допомогою яких виявляються недоліки термінології та визначаються методи її вдосконалення,

потім нормалізується термінологія, перетворюючись на терміносистему.

У результаті нормативна робота важлива як інструмент перетворення термінології в термінологічну систему, оскільки одні й самі терміни однозначні у межах конкретної термінологічної системи, але багатозначні у межах термінологічної лексики.

В. Лейчик проводить чітку різницю між поняттями термінології та терміносистеми, пояснюючи, що термінологія – це спонтанно сформований набір термінів у лексичному складі мови, а терміносистема – свідомо побудована система термінів (138, 154). На його думку, терміносистема формується не відповідно до розвитку науки, галузі знань чи діяльності, а паралельно з формуванням теорій у них. Вчений визначає 3 етапи формування терміносистеми: 1) перехід від відсутності теорії до її початку (від невпорядкованих термінів до терміносистеми); 2) зростання знань у межах цієї теорії, що вони збагачують, а чи не руйнують її; 3) зміна теорії та зміна терміносистеми. Ця зміна не відбувається внаслідок одноразового акту.

Аналогічну думку висловлює і П. Ситдиков: терміносистема, що є впорядкованим набором термінів з фіксованими відносинами між поняттями, які ці терміни називають, є більш високим ступенем організації, ніж термінологія (434). Вчений, коментуючи визначення В. Татаринова про те, що терміносистема є взаємозв'язаним набором термінологічних одиниць всіх типів, включаючи галузеві терміни, а також номенклатурні знаки, терміпоніми (власні назви, які виконують термінологічні функції), професіоналізми і терміноїди (терміноподібні лексичні одиниці, статус яких не має чіткого визначення), висловлює думку, що таке визначення вступає в деяку протидію з вибірковим поняттям «система», оскільки система - це впорядковане ціле, утворене ієрархічно структурованими елементами. Науковець дає наступне визначення понять терміносистема та термінологія*:* терміносистема - це сукупність термінів певної професійної галузі, а термінологія - упорядкована сукупність всіх терміносистем, а також номенклатурні знаки, терміпоніми (власні назви,

які виконують термінологічні функції), професіоналізми і терміноїди (терміноподібні лексичні одиниці, статус яких не має чіткого визначення) (434-8).

Терміносистема будь-якої галузі, як зазначає О. Гриш, завжди включає терміновані поняття, які рівною мірою можуть стосуватися й інших галузей, займаючи маргінальну позицію в окремо взятій терміносистемі (347-9). Це свідчить про те, що у конкретного терміна є ядро і периферія, які дадуть змогу співвіднести багатозначність одного й того ж терміна в межах термінології з його однозначністю у складі терміносистеми.

Розмежовує поняття термінологія і терміносистема і Т. Кияк, розуміючи під терміносистемою «спеціальну лексику, яка обслуговує окрему галузь науки або техніки» (174).

Для утворення терміносистеми потрібним є достатньо високий рівень розвитку науки, техніки, виробничих технологій, необхідною є наявність наукової, навчальної, довідкової літератури, інститутів передачі наукових знань та досвіду.

Так, О. Борхвальд зазначає, що якщо термінологія складається стихійно, то для формування терміносистеми необхідні свідомі зусилля фахівців з впорядкування термінів, усунення недоліків «термінологій», з яких зростає «терміносистема» (327).

Для формалізації будь-якої терміносистеми можна вважати вдалими критерії характеристик, розроблені С. Гриньовим. На його думку, до першої групи критеріїв належать: історична характеристика, що визначає вік терміносистеми; відомості про її походження; замкненість (співвідношення власних термінів і запозичених з інших термінологій цієї мови). Другу групу критеріїв складають обсяг терміносистеми; структурний склад семантичну прозорість; систематизованість. Третя група, семантичні характеристики, містить в собі: предметну співвіднесеність; повноту термінології; семантичну цілісність; понятєву ізоморфність термінології (визначення частки полісемії,

омонімії, синонімії); абстрактність/конкретність і категорійне співвідношення; структурованість – глибина ієрархії. З-поміж функціональних параметрів С. Гриньов звертає увагу на необхідність урахування нормативності, загально прийнятності та вживаності термінології (54-9, 63-7). Варто зазначити, що лише комплексний підхід із використанням перерахованих критеріїв дає змогу повноцінно охарактеризувати будь-яку терміносистему, адже не врахувавши історичну характеристику' (генетичний аспект), неможливо встановити предметну співвіднесеність термінів, семантичну цілісність термінів в межах однієї терміносистеми і т.д.

Крім критеріїв терміносистеми, О. Тур пропонує ознаки терміносистеми, серед яких слід зазначити такі: 1) терміносистема – це певна сукупність термінів, що виконують комунікативно-тематичне або комунікативно-ситуативне завдання; 2) елементи структури прямо чи опосередковано пов'язані друг з одним; 3) жоден термін не входить до жодної терміносистеми або одночасно в кілька; 4) межі між терміносистемами можуть бути більш менш чіткими; 5) терміносистеми можуть перетинатися, утворюючи зону перетину, тобто певну групу термінів, загальну для кількох терміносистем; 6) терміносистема може використовуватися однією галуззю або декількома галузями одночасно, що вказує на статус такої термінології як міжгалузевий (68-72).

Можемо сказати, що виокремлення перерахованих ознак є досить влучним, і вважаємо, що зона перетину терміносистем, які утворюють певну групу термінів, спільних для кількох терміносистем, і є термінологією.

Узагальнення визначень терміносистеми, які подають лінгвісти, на нашу думку, має виглядати таким чином: терміносистема – це сукупність термінів, які адекватно виражають систему понять теорії спеціальної сфери людських знань або діяльності та співвідносяться один із одним на понятійному, деривaційному, семантичному та граматичному рівнях.

Отже, питання системності термінології доволі широко обговорюють у лінгвістичній літературі, адже системність є однією з найважливіших умов існування терміна. Термін може існувати лише як елемент терміносистеми. Терміносистема - це набір термінів, які адекватно виражають систему понять теорії, що відноситься до певної спеціальної галузі людського знання чи діяльності. Ми вважаємо, що терміносистема мови перекладу є принципово унікальною, як і лексична система в цілому. Це пояснюється такими причинами:

1) Терміносистема є частиною лексичної системи національної мови, отже, більшою чи меншою мірою відображає її національно-культурну специфіку;

2) Терміносистеми відображають образотворчу та понятійну основу, відому в конкретній дисциплінарній галузі, яка також може відрізнятися в різних культурах;

3) Терміносистема завжди динамічна, постійно змінюється як у системних відносинах між одиницями, і у плані змісту окремої термінологічної одиниці.

Багато науковців дотримуються досить категоричної думки щодо системності термінів: окремо взятий термін сам по собі є фікція; він існує лише в системі термінів, тобто серед інших термінів, з якими він пов’язаний певними відношеннями.

На сучасному етапі розвитку реклами як науки та практики в Україні можна говорити про інтенсифікацію створення українських термінів. Поповнення термінологічного складу приблизно 30-40% відбувається з допомогою спеціальних номінацій, які обслуговують виключно сферу реклами. Спільним для обох термінологічних систем української та англійської реклами є те, що вони створені на основі понятійної системи реклами, що концептуально устала, розробленої американськими вченими та апробованою світовою наукою (Д’яков 290).

Терміносистема реклами є складною ієрархічною, гетерогенною, відкритою, динамічною структурою.

Складність рекламної термінології виявляється у її структурі з різнорідних елементів. Хоча сукупність рекламних понять системи характеризується цілісністю, ієрархічною організацією елементів, та їх можна як неоднорідні за змістом і функції.

Гетерогенність рекламної термінології можна назвати за такими позиціями: етимологія поняття, структура терміна, ступінь точності семантики (термінів та інших номінацій), характер прагматичного компонента. Зниження рівня гетерогенності можливе за умови впорядкування спеціальних номінацій. Проте повністю усунути неоднорідність аналізованої термінології неможливо, оскільки вона притаманна рекламі за іманентними ознаками (Антонова 119-127).

Це виражається у специфічній ролі рекламної термінології у мові на такому мікрорівні, у застосуванні спеціальних номінацій на рівні підприємства, організації, установи, суб'єкта рекламної діяльності, а на макрорівні – економічної системи держави, зовнішньоекономічних зв'язків, світової економіки, та відображається у специфічній внутрішній структурі рекламної терміносистеми у певній умовності розподілу термінології на елементи.

Рекламна термінологія містить одиниці з різним ступенем точності семантики, прагматичної спрямованості та специфіки поняття, що позначається.

Можна стверджувати, що за рівнем універсальності рекламні терміни виділяються загальні, базові, специфічні. Периферійна частина рекламної термінології складається як з лексичних одиниць окремих терміносфер, так і прототермінів, які не мають повного набору ознак терміна. З огляду на те, що рекламна терміносистема вже пройшла початковий етап формування, виникає необхідність її подальшого впорядкування.

Рекламна терміносистема мов, що досліджуються, має відкриту гетерогенну структуру. Хоча відкритість терміносистеми є неоднозначним поняттям. Слід зазначити, що імпортування теорії реклами як науки викликає тенденцію до закритості її терміносистеми, на відміну від орієнтації рекламної діяльності на суспільство, необхідність економічно вигідного регулювання товарного обігу забезпечує розвиток тенденції рекламних номінацій, зокрема професіоналізмів, до відкритості, про що свідчить їхнє активне використання. у ЗМІ - газетах, журналах, телебаченні, Інтернеті (Арешенкова 238-244).

Оцінюючи терміносистеми реклами з погляду ступеня завершеності її формування стає очевидним її відкритий характер, який яскраво проявляється у множинності процесів міграції. Так, у процесі термінологізації лексична одиниця, що не має необхідного набору ознак терміна, може їх придбати, а термін, який не витримав "конкуренції", згодом втрачається. Крім того, при взаємодії із зовнішнім мовним середовищем спостерігається явище детермінологізації, коли спеціальна лексична одиниця починає функціонувати поза сферою професійного науково-практичного спілкування і втрачає частину сім із набору термінологічних сем. Щодо рекламних термінологічних одиниць, то тут слід говорити про часткову детермінологізацію, оскільки в більшості випадків свідомість носіїв мови зафіксувало зв'язок такої одиниці з рекламною сферою функціонування (Аксенова 179-181).

На даному етапі розвитку рекламної термінології можна назвати, що, відбиваючи процеси виробництва, обміну та споживання товарів, терміносистема продовжує удосконалюватися.

Гетерогенність термінології полягає у різноманітності складових її елементів. В англійській рекламній термінології переважають іноземні лексичні одиниці, зокрема англо-американізми, але існує тенденція до передачі термінів засобами рідної мови (калібрування) шляхом словоскладання, що ідеально для термінології в цілому, оскільки економить мовні засоби, виконуючи одну з основних функцій терміну - стислість; в українській, навпаки, перевага у

складних громіздких конструкцій, покликаних відобразити прикладний характер дисципліни.

Виконавши аналіз різних підходів у вивченні відмінностей між поняттями термінологія та терміносистема, можна зробити висновок, що термінологія є ширшим поняттям, ніж терміносистема. Термінологія - це частина лексичного складу конкретної мови, яка формується стихійно та містить термінологічні одиниці всіх типів: галузеві терміни, номенклатурні знаки, терміноніми, професіоналізми та терміноїди. Термінологія будь-якої галузі знань може називатися науковою тільки в тому випадку, якщо вона є обґрунтованою системою слів і словосполучень, що виражають цю систему понять. Терміносистема є повноцінною окремою системою в термінології, виокремлення якої потребує детального фахового підходу в кожній вузькій галузі. Крім того, одні й ті ж терміни можуть бути багатозначними в межах термінології як частини лексичного складу мови та однозначними в межах однієї терміносистеми, що відповідає власне природі терміна. Термін незалежно від того, чи буде він складений з одного слова або з декількох, має сенс тільки як член певної термінології (термінологічної системи). Терміни є тим знаряддям, за допомогою якого ми оперуємо науково-технічними поняттями. Як всяке знаряддя термін повинен бути найбільш досконалим.

1.2. Сучасні підходи до визначення та класифікації термінів

Розвиток та збагачення мови зумовлено науково-технічним прогресом, який впливає на всі сфери життя суспільства. У результаті, виникають науково-технічні терміни на позначення об’єктів або понять, які досліджуються певною галуззю та за допомогою них фіксуються досягнення людства.

На думку С. Гордун, термін важко піддається дефініціюванню, що й зумовлює значну кількість існуючих визначень цього поняття (Гордун 21).

Таким чином, термін трактується як спеціальне слово або словосполучення, прийняте у певній професійній галузі та використовується у конкретних контекстах (23). Він є членом певної термінологічної системи, що відноситься до тієї чи іншої галузі науки, техніки, виробництва, та її понятійний зміст визначається його місцем у терміносистемі. Кожен термін має своє визначення (точне наукове визначення), поряд з іншими термінами тієї самої галузі знання. Терміни, на відміну звичайних слів, зазвичай однозначні у межах свого термінологічного поля. Те саме слово то, можливо терміном у різних галузях знання, тобто. вступати до омонімічних відносин. Терміни відрізняються від загальної лексики тим, що вони пов'язані з конкретним науковим поняттям: термін відображає результати наукових досліджень та їхнє теоретичне осмислення. Терміном то, можливо будь-яке слово, має чітке визначення, яке визначає зване поняття і жорстко обмежує понятійну сферу, забезпечуючи ізоляцію від буденного змісту омонімічного загальнолексичного слова. Терміном може стати штучно створене слово. Визначення терміна дає загальне уявлення про званий об'єкт (який може бути як конкретною, так і абстрактною ментальною конструкцією), усуваючи при цьому можливу двозначність, властиву однойменному слову загальної мови. У нових галузях знань замість короткого визначення можна використовувати вдалий однослівний термін.

Н. Баскаков дефінує термін як стійке, моносемантичне (однозначне) слово чи словосполучення, яке співвідноситься з іншими термінами у межах даної термінологічної сфери (13).

Однак багато сучасних дослідників у галузі термінології відійшли від цього консервативного розуміння терміна.

У науці існує понад 3 000 визначень терміна, проте його сутність остаточно не розкрито. Це викликано багатьма аспектами. Під терміном розуміється невід'ємний елемент системи, якщо під системою розуміється сукупність елементів цілого, між якими є обов'язковий та міцний зв'язок. Отже,

системність одна із найважливіших умов існування терміна. Термін може бути лише елементом терміносистеми, якщо остання розуміється як упорядкована сукупність термінів, які адекватно виражають систему концептів теорії, що описує конкретну спеціальну галузь людського знання або діяльності (Лотте 251-2).

В. Табанакова пояснює відсутність загальноприйнятого визначення тим, що з одного боку, ще недостатньо розроблені теоретичні засади термінознавства. З іншого боку, ті різноманітні визначення, що існують зараз у літературі, не завжди і не в повному обсязі відображають сутність означуваного явища (82).

Українські вчені Т. Панько, І. Кочан, Г. Мацюк дослідили генезу цього конструкту і вважають, що українська лінгвістика завдячує поширенню назви «термін» Г. Кониському, який у XVIII столітті створив своєрідну теорію терміна: визначив його подвійну природу та охарактеризував властивості.

Початок XX століття внесло неоднозначність у визначення поняття «термін»: закордонні лінгвісти, з одного боку, порівнювали його з математичними знаками та символами, з іншого - зі звичайними словами та жаргонізмами. В українських теоретичних розробках того часу термін визначається як слово з певним змістом та зафіксованим значенням, а також формулюються його основні ознаки (213-7).

Традиційно під терміном (від латів. terminus - кордон, рубіж) розуміється слово чи словосполучення, що означає поняття особливої галузі знання чи діяльності. Терміни - це одиниці природної або штучної мови (слова, словосполучення, поєднання слів і буквених символів, поєднання слів і цифрових символів), що володіють спеціальними термінологічними значеннями в результаті особливої свідомої колективної угоди, що точно і повно відображають основні, суттєві ознаки відповідного поняття (Шапран 48). До інших визначень поняття «термін» можна віднести:

- «створене, запозичене або взяте із загальної мови слово або словосполучення, що виражає поняття науки, спеціальних галузей знання та людської діяльності, призначене для номінації об'єктів і процесів і одночасно служить засобом пізнання навколишнього світу, що має чіткі семантичні кордони та входить до термінологічної системи» (Овчаренка 173);

- «слово чи словосполучення, яке зіставляється з чітко визначеним поняттям будь-якої галузі науки, техніки, мистецтва, суспільно-політичного життя і вступає в системні відносини з іншими аналогічними одиницями мови, утворюючи разом із ними особливу систему – термінологію» (Вознюк 8) ;

- «спеціальне слово, обмежене своїм призначенням і яке прагне однозначності як точне вираження понять і назв речей» (Реформатський 21);

- «чітко певне поняття у будь-якій галузі науки, техніки, мистецтва, відрізняється від звичайного слова чи словосполучення точністю своїх смислових кордонів» (Кротевич 23);

- «слова або словосполучення спеціальної (наукової, технічної тощо) мови, створені (прийняті, запозичені) для точного вираження спеціальних понять та позначення спеціальних об'єктів» (Іванів 30);

- лексична одиниця спеціальної мови для спеціальних цілей, що позначає загальне - конкретне чи абстрактне поняття теорії певної спеціальної галузі знання чи діяльності (Лейчик 19);

- «одиниця лексичного рівня (слово або словосполучення), що позначає певне поняття у відповідній галузі людської діяльності, утворює функціонально-тематичний клас галузевої лексики та є органічним (системним або позасистемним) елементом термінологічного фонду» (Вакуленко 21).

Розмірковуючи про сутність терміна, О. Селіванова відзначає динамічний розгляд терміна як функціонального, текстового явища, що матеріалізується в дискурсі і є «вербалізованим концептом, що задає когнітивний напрямок термінологічним дослідженням» (328). Термін, на її думку, повинен відрізнятися системністю, наявністю класифікуючого визначення, стислою,

відповідністю поняття, що позначається, однозначністю, конвенційністю, високою інформативністю.

М. Зубков підкреслює, що наукові поняття визначаються спеціальними словами - термінами, які становлять основу наукової мови і є словом або усталеним словосполученням, що чітко і однозначно позначає наукове або спеціальне поняття. Термін не означає поняття, як просте слово, а поняття приписується терміну, закріплюється його. У цій відмінності бачиться певна конвенційність терміну, тобто те, що вчені чи фахівці тієї чи іншої галузі домовляються про те, що розуміти і яке поняття вкладати в той чи інший термін. Отже, конкретний зміст поняття, що позначається терміном, можна тільки через його визначення, коротке, логічне визначення, що вказує на суттєві ознаки предмета, або вказівку на поняття, тобто. його зміст та межі (126-7).

Термін - це спеціалізоване, емоційно-нейтральне слово або фраза, прийняте у певній професійній галузі та використовуване у конкретних контекстах. За допомогою терміна передається назва точно визначеного поняття, що відноситься до тієї чи іншої галузі науки та техніки. У спеціалізованій літературі терміни несуть основне смислове навантаження, займаючи чільне місце серед інших загальнолітературних та службових слів. Термін також характеризується як "слово або словосполучення (створене на основі договірних відносин), що має професійне значення, що виражає поняття, що використовується в процесі пізнання та засвоєння певного кола об'єктів та відносин між ними з точки зору певної професії" (Селіванова, 61).

А. Щукін вказує, що, на відміну загальноуживаних слів, терміни зазвичай немає однозначного тлумачення, їм не характерна експресія. Частина термінів втратила свій суто спеціальний характер і широко використовується у різних стилях мови, інші зберігають вузькоспеціальне вживання. Слово, що є терміном, часто має еквівалент в іншій мові, і його семантизація здійснюється за допомогою перекладу (109).

Терміни – це специфічні слова. Як і прості слова, терміни складаються з букв і звуків, тобто. Терміни – це слова за формою. Але внутрішня частина терміну, його зміст відрізняється від слова. Зміст терміна можна як особливе стилістично обмежене лексичне значення слова. За визначенням Л. Бархударова, термін - це слово чи словосполучення, пов'язане з поняттям, що відноситься до будь-якої галузі знання чи діяльності (63).

Визначаючи технічні терміни, Т. Рудницька та А.Слободянюк не вбачають розбіжності між ними та термінами загалом та подають таке визначення – «це сталі словосполучення, за якими закріплено певне термінологічне значення» (121).

Розрізняють три основні погляди на функції термінів: номінативну (Г. Винокур, А. Мойсеєв), дефінативну (В. Виноградов, Л. Капанадзе, Н. Котелова, О. Реформатський), номінативну і дефінативну (К. Левковська).

Крім того, терміни є інструментом освоєння спеціальності. Для того щоб полегшити процес їх засвоєння, даний аналіз виділяє лексико-семантичні групи термінів, «тематичні» стилі термінів із загальним значенням.Це вносить деяку впорядкованість при вивченні термінів.

В інформаційному плані функція терміна виявляється у тому, що він є джерелом інформації та засобом прискорення науково-технічного прогресу. Семантико-порівняльний аналіз передбачає вивчення лексико-семантичних категорій та причин їх виникнення. Адже якщо термін полісемічний, його інформаційна насиченість зростає.

І. Арнольд формулює ряд певних вимог до терміну і каже, що вони були сформовані ще в 30-ті роки у роботах Д. Лотте, основоположника радянської термінології. Діяльність цього вченого насамперед пов'язана з упорядкуванням та стандартизацією науково-технічної термінології; його внесок у теорію терміна та у практику робіт зі стандартизації має велике значення. Вчений продемонстрував, що однозначність не виникає у термінології сама по собі. Він висунув і обґрунтував такі вимоги: стислість, однозначність, мотивованість,

простота, узгодженість коїться з іншими термінами, які входять у термінологічну систему, тобто. системність. Як показує практика, набір цих ознак існує лише як стандарт для невеликої кількості визначень. Насправді характеристика або відсутня або існує в ослабленому стані (76-9).

У рамках наукової літератури особливості термінів, такі як наявність визначення, тісний зв'язок із поняттям, тенденція до моносемії в межах поля, відсутність експресії, стилістична нейтральність, вивчені докладно. Подібно до будь-якого слова, термін позначає поняття, яке, у свою чергу, несе в собі загальне уявлення про об'єкт, предмет, названий терміном словом. Але на противагу звичайному слову термін означає спеціальне поняття, яке відображає названий об'єкт дійсності у всій його повноті, тоді як звичайне поняття є лише узагальненим уявленням про об'єкт. Зазвичай термін означає конкретне спеціальне поняття, і в цьому змісті термін однозначний. Одночасно у словнику можна знайти кілька визначень того самого терміна. Як правило, існування кількох визначень є результатом використання терміна для найменування спеціальних понять, що належать до різних концептуальних систем та підсистем. Термінологічну неоднозначність легко усунути, тому що достатньо визначитися з системою або підсистемою, до якої належить термін, і в цій системі знак, що розглядається, матиме тільки одне єдине значення.

Утворення та виникнення термінів – це тривалий та складний процес, який здійснюється наступними способами:

1) утворення похідних слів: додавання префіксів та суфіксів до існуючих слів.

Це найчастіший спосіб створення нових термінів. З базових слів можна утворити цілі групи термінів. Окремі афікси, за допомогою яких створюються нові слова, можна поділити на продуктивні та непродуктивні. Продуктивні афікси - це афікси, які постійно і дуже активно використовуються для створення нових термінів. Непродуктивні афікси – це афікси, які часто використовувалися у минулому, але у час вже застаріли.

2) перетворення слів на термінологічні словосполучення

Це один із найпродуктивніших способів словотвору. Два або більше слів об'єднуються у словосполучення. У словосполученні окремі слова втрачають свою самостійність, зникає їхнє конкретне значення. У новому поєднанні його члени набувають нового змісту, який у такому вигляді однозначний. Термінологічні словосполучення прийнято ділити на номінативні та дієслівні. Кожне термінологічне словосполучення у мові як особлива форма, тобто. його члени не можуть бути переміщені або замінені синонімами.

3) комбінування слів у композити – складові слова.

Це один із найпродуктивніших способів освіти нових слів, що виникає в результаті складання двох, винятково більше основ. Складені слова - це в основному іменники та прикметники. Складені слова зберігають всі характеристики однослівних термінів і можуть бути основою створення наступних термінів. Складені слова зазвичай поділяються на прикметники та сполучні.

У сполучених композитах один із членів, найчастіше перший, вточнює значення іншого члена. Між окремими членами існує певний зв'язок, який може бути: прислівниковим, означальним і додатковим. У деяких випадках сполучні композити знаходяться між літературною та нелітературною мовою. Це складні слова, утворені від чужих виразів (*авто, електро, фото* : *автозавод, електролічильник*) або також міжнародні композити, які мова прийняла (*фотограф, автомат*). Виразними прикладами тому можуть бути терміни: *носоглотка, правообертальний.*

Менш представленою є група єднальних композитів, між членами яких є сурядний зв’язок. Тут зустрічаємо більшою мірою прикметники, і якщо вони належать до системи термінології, то їх пишемо через дефіс, напр., *чесько-український.*

Великою групою є також композити, члени яких пов’язані граматичною конструкцією. Можемо їх також вважати як проміжний ступінь між термінами

похідними та складеними: *вододіл, енергозберігаючий, життєнебезпечний, землетрус* використанням скорочених слів або скорочень

Скорочені терміни створюють обмежену групу термінів. Їх призначення – висловити складне термінологічне поєднання у стиснутій формі, що сприяє кращому спілкуванню. Ці скорочені терміни часто утворюються з початкових літер або початкових складів самостійних членів термінологічного словосполучення: *життєвий цикл товару (ЖЦТ), вертикальна маркетингова система (ВМС).*

4) перенесення значення

В даному варіанті звичайне слово в термінології набуває нового перенесеного значення, а саме на основі будь-якої подібної ознаки. Найчастіше у переносному значенні використовуються частини людського тіла – голова, зуб, тулуб, а також назви тварин, частини одягу тощо.

У термінології дуже активно використовуються метафоричні назви, але надалі цього лексикон не розширюється. Значна частина цих образних назв утворилася у минулому. Застосування слів у переносному значенні термінології дозволяє термінам краще запам'ятовуватися і, отже, легше закріплюватися у суспільстві, наприклад *to hang – збій у програмі, завантажити, to load – внести інформацію у комп'ютер, дублювати, to back up – зробити резервну копію.*

5) запозиченням слів з інших мов

Термінологічну основу поповнюють також іноземні слова. Це, зокрема, іменники та прикметники, а також дієслова, які адаптовані до мови шляхом додавання дієслівних суфіксів, властивих цій мові. Ці запозичені слова демонструють зв'язки на міжнародному рівні.

Специфічність термінів у тому, що вони однозначні у межах термінологічної системи, у якій вони влаштувалися, пов'язані з контекстом і стилістично нейтральні. Сучасна мова науки та техніки пред'являє до термінів низку вимог. Найбільш важливими є:

1) термін повинен відповідати правилам та нормам відповідної мови;

2) термін повинен мати систематичність;

3) для терміна характерна дефінітивність, тобто кожен термін зіставляється з чітким окремим визначенням, яке орієнтує на відповідні поняття;

4) терміну властива відносна незалежність від контексту;

5) термін має бути точним;

6) термін має бути лаконічним, хоча дана вимога часто вступає в протиріччя з вимогами точності, тобто повноти терміна;

7) термін має прагнути до однозначності в межах однієї терміносистеми;

8) для термінології характерна синонімічність;

9) терміни емоційно нейтральні (Карабан 192).

Під терміном розуміється член певної термінологічної системи, що належить до будь-якої галузі науки, техніки чи виробництва, та її концептуальне зміст визначається його місцем у цій системі. Для кожного терміна існує своє визначення (точне наукове визначення) у інших термінах тієї ж області. Терміни, на противагу «звичайним» словам, зазвичай однозначні в межах свого термінологічного поля: одне й те саме слово може бути терміном різних областей знання, але це не полісемія, а омонімія. Крім того, терміни протиставляються загальновживаній лексиці у тому сенсі, що вони пов'язані з конкретним науковим поняттям: вони відображають результати наукових досліджень та їх теоретичне осмислення.

Значення терміна відображає спеціальне поняття у всьому його обсязі, тобто з усіма його ознаками. Представитиспеціальне поняття – значить описати названий об'єкт, перелічити всі ознаки цього об'єкта. Таким чином, термін – це знак, який використовується для назви спеціального поняття, і воно, у свою чергу, є об'єктом і предметом дійсності. Тому значення терміна – слова

збігається за обсягом зі спеціальним поняттям, а визначити значення терміна – значить описати спеціальне поняття через його ознаки.

У термінології існує безліч різних класифікацій термінів: за сферою застосування, за ознакою, за структурою, за будовою тощо. Але слід зазначити, що нині немає єдиної класифікації термінів, оскільки вчені класифікують ці лексичні одиниці за різними критеріями. Розберемо кілька підходів до класифікації технічних термінів англійською.

За формою всі терміни пропонується поділяти на однослівні, багатослівні та термінологічні словосполучення (Барна 73).

По області застосування виділяють такі групи:

- офіційні, повні, стандартні терміни: *заява, оголошення*
- напівофіційні терміни(кальки запозичених термінів, літературно-розмовні варіанти термінів, додатків, нестандартні терміни – назви, професіоналізми)
- кальки: *супермагазин* (superstore), *грошова допомога* (allowance)
- професіоналізми: *гранки* (сфера поліграфії), *розкрутити* (розрекламувати – сфера шоу-бізнеса)
- неофіційні терміни(розмовно-фамільярні, жартівливі, просторічні)
- *мобільничка* (мобільний телефон), *бараболя* (картопля)

За походженням науковці виділяють:

- питомий лексичний фонд мови: *скарбниця, м'яз, комаха, брунька*
- інтернаціоналізми: слово або сполучення, яке належить до лексичного фонду багатьох мов: *інтернет, фізика, спонсор*
- неологізми: новоутворена або запозичена лексична одиниця, котра з'являється для позначення нових фактів: *довкілля,аудит, торговий дім, акціонерне товариство, інновація, україномий віце-прем'єр, новий українець, євросоюзівці, тіньовики.* Виникнення неологізмів пов'язано із прогресом науки, культури й суспільства. Вони формуються для назви нових реалій, більш чіткого визначення існуючих понять тощо. Поступово деякі неологізми, які

стосуються технічної чи наукової термінології, переносяться до інших сфер життя людей.

- індивідуалізми: терміни, штучно утворені вченими, письменниками, поетами: *окремішність,банкнотно-зелена ідеологія, окрадений.*

Аналіз наукової літератури засвідчив, що існує значна кількість класифікацій термінів за їх структурою.

Так, В. Даниленко розрізняє два структурних типи терміну: мовні і немовні, які входять в загальну знакову систему, але відрізняютьсяодин від одного своїми особливими якостями.

До мовних термінів відносяться:

1. Терміни-слова: непохідні, похідні, складні та абревіатури.

2. Терміни-словосполучення: вільні, невільні, фразеологізми.

3. Терміни-пропозиції - це різні команди (морські, військові, спортивні).

До немовних засобів відносять знаки, графічні символи, цифри. Їх істотною особливістю є абсолютна умовність, штучна прийнято і свідома закріпленість (164).

Усі терміни за будовою А. Коваленко (137) поділяє на:

1 Прості, що складаються із одного слова: *product* – товар, *purchase* – купівля, *sale* – продаж, *advertising* – реклама;

2) Складні, що складаються з двох слів і пишуться разом або через дефіс: *priceconscious* – той, хто розуміє динаміку цін, *storyboard* – рекламна розкадровка, *product design* – дизайн, зовнішній вигляд товару.

3) Терміни-словосполучення, що складаються з декількох компонентів: *concentrated marketing* – концентрований маркетинг, *consumer franchise* – привілейоване положення в очах споживача, *deceptive advertising* – реклама недоброякісних товарів.

Терміни-словосполучення поділяються на три типи. До першого типу відносяться терміни-словосполучення, компонентами яких є самостійні слова, які можуть вживатися окремо і які зберігають своє значення: gear – прилад.

Другий тип – це словникові терміни, у яких одним компонентом є технічний термін, а іншим – загальновживана лексика. Компонентами цього типу можуть бути два іменники або іменник і прикметник. Цей спосіб створення науково-технічних термінів продуктивніший, ніж перший, де два компоненти є незалежними термінами: back coupling – зворотній зв'язок. Третій тип – терміни-словосполучення, обидва компоненти яких являють собою слова загальновживаної лексики і тільки словосполучення цих слів є терміном. Такий спосіб утворення науково-технічних термінів непродуктивний: line wire – провід під напругою. Отже, науковець звертає увагу на те, що усі терміни об'єднуються в термінологічні системи, які виражають поняття однієї галузі знань. У кожній термінологічній системі утворюються певні групи, для яких загальним є їх належність до класу предметів, або до класу процесів, властивостей і т.д.

Розглядаючи структуру термінів, В. Карабан поділяє їх на прості (*tablet – планшет*), похідні – суфіксальні (*transmitter – передавач*), префіксальні (*multi-axis - багатовісний*), складні (*spreadsheet – електронна таблиця*) та терміни-словосполучення (*contact springs – контактні пружини*) (315).

З ним частково погоджується дослідник С. Попов, який серед способів утворення термінів відкреслює наступні:

1) за допомогою суфіксів та префіксів (*controller – електронний пристрій, контролер, interconnection - взаємозв'язок*);

2) конверсія (*plug in – підключати і plug-in – підключена програма*);

3) скорочення слів (*signature = sig – цифровий підпис, usedidentifier = userid = userid = userID - ідентифікатор користувача*);

4) надання нового значення слову, що вже використовувалося раніше (*hardware – /раніше/ залізні вироби, /зараз частіше/ апаратне забезпечення комп'ютера*);

5) додавання слів, складів або скорочення (***bi****nary****te****rm = bite – байт, одиниця вимірювання пам'яті комп'ютера, **bi**narydig**it**= bit – біт*);

6) спосіб шаблону (*калька*) (61).

Н. Васильєва, Н. Подольска, О. Супераньска поділяють терміни за морфологічною будовою на терміни-слова і терміни-словосполучення. Останні, в свою чергу, можуть бути представлені такими групами термінів:

а) вільні словосполучення, у яких кожен компонент є терміном, здатним вступати у двосторонні відносини;

б) зв'язані словосполучення, де ізольовано взяті компоненти можуть і не бути термінами, а в поєднанні вони утворюють термін-словосполучення.

в) багатокомпонентні терміни (такі терміни можуть бути трьох, чотирьох- і більше компонентними і представлені вони в значно меншій кількості) (149-150).

Отже, узагальнюючи існуючи класифікації термінів за їх структурою та вслід за С. Гордун (83) в нашому дослідженні ми класифікуватимо терміни на:

1) прості терміни, які є простими слова;

2) складні терміни, що являють собою складні слова, утворені шляхом словоскладання. До цієї ж групи відносяться й складові скорочення, що перетворилися в самостійні слова: loran (long range navigation) - система далекої радіонавігації «Лоран»; radar (radio detection and ranging) –«радіолокація».

3) терміни-словосполучення, компоненти більшості з яких перебувають в атрибутивному зв'язку, тобто один з компонентів визначає інший;

4) багатокомпонентні терміни;

5) терміни-скорочення. На цьому пункті зупинимося детальніше. Мета використання таких термінів полягає в зменшенні обсягу тексту через використання стислої форми запису та максимальній передачі інформації простими символами. До таких термінів було віднесено терміни-абревіатури (буквені скорочення словосполучень: e.m.f. = electromotive force – ЕРС, електрорушійна сила); терміни зі скороченою частиною термінологічного словосполучення та літерні терміни, у яких атрибутивна роль надається певній букві внаслідок її графічної форми: T-antenna – Т- Образна антена.

Отже, вчені відзначають специфіку термінів, їхню однозначність і зв'язок з поняттями тієї чи іншої галузі знань. Термін - це неізольована, залежна одиниця загальновживаної мови, властивості якої притаманні іншим одиницям мови і становлять повноцінну частину загального складу мови, властивості якої виявляються більш виразно і відповідають вимогам професійного спілкування та розуміння. Концепти мають мовне вираження і можуть існувати без нього. Тому можна говорити про подвійну природу терміна: з одного боку, він називає поняття, з другого - забезпечує зв'язок між ним і логосом. Під поняттям ми маємо на увазі лексичну одиницю конкретної мови, призначену для певної мети, яка означає загальне - конкретне або абстрактне поняття теорії певної спеціальної галузі знання чи діяльності (Лейчик 31-2). У своїх дослідженнях термінологи довели, що термін характеризується високим змістовим навантаженням і є важливим орієнтиром щодо інформативності і тематичної спрямованості тексту. До термінів сучасна мова науки та техніки пред'являє низку вимог, а саме: термін повинен відповідати правилам та нормам відповідної мови; бути системним; характеризуватись визначеністю; відносною незалежністю від контексту; бути точним; коротким (хоча ця вимога часто суперечить вимогам точності, тобто повноти терміну); Нині немає єдиної класифікації термінів, оскільки вчені класифікують ці лексичні одиниці з різних підстав. Найбільш поширеними основами для класифікації термінів є: джерело походження термінів; сфера вживання термінів; структури термінів. В нашому дослідженні ми вслід за С.Гордун (83) класифікуємо терміни на: прості терміни, складні терміни, терміни-словосполучення, багатокомпонентні терміни та терміни-скорочення.

1.3. Шляхи відтворення термінів українською мовою

Проблематика перекладу термінології належить до найбільш складних проблем у галузі лінгвістики та перекладознавства, оскільки термінологічні

одиниці є частиною лексики, яка швидко розвивається, затребувана фахівцями у різних галузях, у тому числі й у сільському господарстві, і тому потребує особливої уваги. Але певні проблеми виникають і за її перекладі, оскільки адекватний переклад неможливий без додаткових знань, що з походженням, класифікацією, функціонуванням і особливостями перекладу саме термінів.

Як показує аналіз літератури з теорії перекладу, ефективний переклад реклами пов'язані з пророкуванням лінгвоетнічної реакції одержувача тексту мовою перекладу. При здійсненні перекладу важливо спиратися на знання національної психології, відмінностей у культурних та історичних традиціях, знання вихідної мови та мови перекладу.

Так, Г. Порческу вважає, що перекладачеві потрібно передбачити реакцію середнього споживача реклами текст на мові перекладу. Це передбачення спирається як знання вихідного і перекладного мов, а й знання національних особливостей, відмінностей у культурі та історії, і навіть на знання реалій.

У зв'язку з цим він виділяє три етапи в процесі перекладу рекламних текстів:

– виявлення особливостей мови рекламного слогану;

– розуміння їх впливу на раціональну та емоційну сфери свідомості споживача;

– усунення мовного і культурно-етнічного бар'єру між комунікантами (326-8).

В. Н. Комісаров підкреслює, що в ідеальних випадках автори реклами товарів, що експортуються, повинні писати її з урахуванням характеру та знань іноземного читача або слухача. У таких ситуаціях завдання перекладача значно спрощується: йому не треба турбуватися про те, щоб потенційний споживач повністю зрозумів зміст повідомлення, оскільки автор оригіналу вже зробив це. При цьому переклад рекламного тексту може бути стандартним, і для досягнення адекватності перекладачеві іноді достатньо використовувати

перекладацькі відповідності та трансформації, такі як модуляція, конкретизація, антонімічний переклад і т.д. (291-2).

К. Сміт констатує, що при здійсненні перекладу рекламних текстів перекладач за певних випадків може більше відступати від змісту та форми оригінального тексту, ніж з інших текстів. При оцінюванні перекладу слід, перш за все, орієнтуватися на те, чи вдалося перекладачеві достатньо ознайомитися з екстралінгвістичною та екстралітературною інтенцією даного тексту, чи міститься в його версії перекладу те ж послання, чи здатний він впливати на автора оригіналу тим же способом, що і він і т.д.

Переклад терміна - це точне відтворення оригінального терміна за допомогою іншої мови із збереженням змісту та стилю. Відтворення цієї єдності відбувається на іншій мовній основі. Таким чином, вона вже трансформується у нову єдність, характерну для мови перекладу (104-9). Як правило, дослідники терміносистем виділяють такі труднощі при перекладі професійними мовами: неоднозначність термінів, відсутність перекладацьких відповідностей у разі неологізмів, національна варіативність термінологічної лексики тощо. Оптимальним способом перекладу термінів є:: «поняття – український термін», а не «іншомовний термін – український термін», з якої мови не відбувався б переклад. Тобто пошук відповідного терміна починається з аналізу властивостей нового поняття. Цілком можливо, що котрась з властивостей «підкаже» іншу назву цьому поняттю, ніж вона є у мові, з якої здійснюється переклад (Манжула 39).

Для повноцінної передачі концепту оригіналу необхідно не лише знайти адекватні терміни та відповідні лексичні одиниці у мові перекладу, але й правильно підібрати необхідні граматичні форми та стилістичні фактори. З упевненістю можна сказати, що без використання адекватного перекладу термінів переклад науково-технічного тексту не виконує своєї мети. Для забезпечення адекватності необхідне дотримання певних умов, які залежать як від урахування особливостей термінів, і від дотримання спеціальних закономірностей перекладу тексту. Серед

загальних умов адекватного перекладу термінів назвемо такі. По-перше, необхідно правильно (адекватно) перекласти окремі терміни у тексті. По-друге, кожен перекладений термін слід перекладати з погляду термінологічних систем вихідної та перекладної мов. По-третє, необхідно враховувати відмінності в термінах, зумовлені специфікою передачі кожної з цих мов (Найда 40-41).

Як причини існування лексичних труднощів при перекладі виступають насамперед розбіжності у картині світу англійської та української мов, специфіка полісемії англійських та українських слів, відсутність відповідностей нових термінів у мові перекладу, особливості словотвору та термінотворення в англійській та українській мовах тощо. У науково-технічному перекладі зазвичай виділяють такі лексичні труднощі: багатозначність слів та вибір адекватної словникової відповідності або варіанта перекладу слова, особливості вживання загальновживаних слів у технічних текстах, коректне застосування того чи іншого методу лексичного перекладу, встановлення меж допустимих лексичних трансформацій, переклад неологізмів, абревіатур , псевдоінтернаціоналізмів, етноспецифічних слів, лексикалізованих форм множини іменників і т.д.

До основних способів вирішення цих перекладацьких проблем відносяться, по-перше, грамотне визначення таких проблем, по-друге, наявність знань та умінь застосовувати адекватні методи та прийоми перекладу лексичних елементів, по-третє, прагматична адаптація тексту оригіналу в перекладі та, по-четверте. , формування відпрацьованих навичок для подолання різних лексичних, термінологічних та стилістичних труднощів при перекладі з урахуванням норм української мови та стандартів жанрової культури мови оригіналу (Науменко 148).

Науковець В. Карабан наголошує на тому, що науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять одну з головних труднощів їх перекладу з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників та національна

варіативність термінів, тобто їхня наявність в американському, британському, канадському та інших варіантах англійської мови, що позначають одне й те ж явище, процес, об’єкт тощо (40).

У процесі перекладу терміна визначають 2 етапи:

1) Визначення значення терміна у контексті;

2) Передача його значення засобами рідної мови (257).

Відзначимо також і той факт, що в теорії перекладу терміни прийнято поділяти на такі групи:

1. Терміни, що відображають поняття іншомовної реалії, аналогічні поняттю української реалії. Можливі наступні варіанти перекладу термінів цієї групи:

а) український термін може бути використаний як еквівалент, схожий за своєю формою з англійським, наприклад, gyroscope – гіроскоп;

б) український еквівалент не пов’язаний з формою англійського терміну, наприклад, pilot programme – дослідна програма;

в) український еквівалент створений шляхом транслітерації, наприклад, aggregate – агрегат.

2. Терміни, що передають іншомовні поняття, не існують в українській реальності, але мають загальноприйняті українські, термінологічні еквіваленти, radiodirectionfinder – радіопеленгатор.

3. Терміни, що передають іншомовні поняття, не існують в українській дійсності і не мають загальновживаних термінологічних еквівалентів. Терміни цієї групи перекладаються таким чином:

а) шляхом опису значень терміну, наприклад, monocoque – тип конструкції фюзеляжу;

б) шляхом транслітерації, наприклад, balance – баланс;

в) шляхом калькування, наприклад, carburetion – карбюрація, cabotage – каботажні перевезення.

А. Коваленко (291) до способів термінологічного перекладу відносить транскодування. Всього є чотири види транскодування: 1) транскрибування (коли літери мови перекладу відтворюють звукову форму слова мови-джерела; 2) транслітерація (слово мови-джерела відтворюється літерами; 3) змішане транскодування (транскодування з елементами транслітерації); 4) адаптивне транскодування (коли форма слова мовою-джерело дещо адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу). Застосовуючи транслітерацію, не слід забувати й про «фальшивих друзів перекладача» (таких, як *contribution, data, instance, stimulation*, etc.), транслітераційний спосіб передачі яких призводить до невірного розшифрування значення терміну. У ході транскодування літери мови можуть транслювати всю чи більшу частину його форми. У деяких випадках використовується змішане транскодування, коли більшість транскодованого слова передає його звучання вихідною мовою, але в той же час окремі елементи його графічної форми передаються (297).

Транскодування термінів відбувається при перекладі, якщо для культури, зокрема науки, мови перекладу не вистачає релевантного поняття та відповідного перекладу-еквівалента, а перекладач не може відшукати слово або слова мовою перекладу, щоб адекватно передати зміст поняття та задовольнити термінологічні вимоги. Оскільки при транскодуванні слово має значення, цей метод перекладу підходить, коли мовою перекладу необхідно створити чіткий однозначний термін (302).

Транскодування особливо широко застосовується, коли термін мовою перекладу включає елементи міжнародної термінології латинського або давньогрецького походження.

Перекладач перед застосуванням цього методу перекладу повинен переконатися, що в мові перекладу немає терміну, що перекладається, інакше в результаті транскодування в мові перекладу можуть виникнути дублюючі (синонімічні) терміни, а це порушує ясність і зв'язність конкретної термінологічної систем.

Терміни підлягають і іншому прийому лексичного перекладу – калькуванню – передачі не стільки звучання, скільки комбінаторного складу слова, коли складові слова (морфеми) або фрази (лексеми) перекладаються за допомогою відповідних елементів мови перекладу: *command – зовнішня команда; digital signature – дигітальна сигнатура; peripheral controller – периферійний контролер*.

Часто при виборі між транскодуванням і калькуванням перевага надається калькування, оскільки транскодування часто призводить до утворення одиниць, що не мають значення в мові перекладу, свого роду псевдослів (305).

Калькування може бути застосоване лише тоді, коли сформований таким чином переклад не порушує норм слововживання та поєднання слів в українській мові.

Калькування не завжди є звичайною механічною операцією передачі вихідної форми мовою перекладу. Найчастіше доводиться вдаватися до різноманітних трансформацій. Насамперед це пов'язано зі зміною відмінкових форм, кількості слів у словосполученні, афіксів, порядку слів, морфологічного чи синтаксичного статусу слова (306).

Перекладач весь час повинен пам'ятати, що термін, що перекладається, повинен правильно звучати рідною мовою.

До способів перекладу термінів можна віднести експлікацію або описовий переклад. Цей прийом використовується, коли лексична одиниця мови оригіналу замінюється словом або словосполученням, яке передає його значення, наприклад: *Digitizer – кодуючий перетворювач, підсистема чи пристрій, який формує цифрові дані для вхідного аналогового сигналу; Transponder – телекомунікаційний пристрій, який приймає сигнал в одній формі та передає його в іншій формі.*

Описовий переклад - це техніка перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, фраза, термін чи фразеологізм заміщується у мові перекладу фразою (чи великою кількістю компонентів фрази), яка досить точно

передає зміст слова чи фрази (терміну). Для описового перекладу пред'являються такі требования: 1) у перекладі має бути точно передано основний зміст поняття, що позначається неологізмом; 2) не слід надто деталізувати опис; 3) синтаксична структура словосполучення має бути складної.

У цьому описовому перекладу притаманні такі недоліки: 1) може призводити до неточному чи нечіткому трактування змісту поняття, позначаного неологізмом; 2) описове словосполучення порушує вимогу стислості для термінів (і тому такі багатослівні терміни не мають деривaційного потенціалу, тобто від них важко, якщо не неможливо, вивести терміни (311).

Описовий метод є ефективним і поширеним при перекладі англійських багатокомпонентних термінів, що не мають словникових еквівалентів в українській мові, оскільки дозволяє передати українською мовою поняття, виражене безеквівалентним терміном, наприклад, *money market – короткострокова позика між банками.*

Крім вищезгаданого способу відтворення багатокомпонентних термінів також рекомендується використання:

1) українського багатокомпонентного терміна подібної моделі;

2) українського багатокомпонентного терміна, утвореного за допомогою перестановки компонентів;

3) українського багатокомпонентного терміна, який включає в себе прийменник;

4) українського багатокомпонентного терміна, що був створений за допомогою прислівникових та дієприслівникових конструкцій;

5) описового перекладу (Михайлова 55).

До інших способів передачі термінів М. Адаменко та І. Кучеренко додають перекладний еквівалент, який є постійною лексичною відповідністю, що точно відповідає значенню слова. З практичної точки зору всі елементи денотативної системи вихідної мови поділяються на дві групи: ті, що мають відповідні

(«перекладні еквіваленти») у перекладній мові, та ті, що не мають (безеквівалентні одиниці). У свою чергу, еквівалентні одиниці поділяються на одноеквівалентні (мають один переказний еквівалент) і багатоеквівалентні (що мають два і більше переказних еквіваленти). Якщо в мові перекладу елемент має еквівалент, то перед перекладачем виникає лише проблема вибору варіанта відповідності, якщо елемент багатоеквівалентний – у цьому випадку раціонально вибрати одне варіантне словосполучення, адекватне даному контексту, з кількох, представлених у словнику. Для цього перекладач повинен точно визначити лексико-семантичний варіант слова (тобто у якому сенсі вживається слово), а потім вибрати відповідну варіантну відповідність із наведених у словнику.

Терміни, що мають еквіваленти у рідній мові, виконують важливу роль у перекладі. Вони виконують роль опорних точок у тексті, сприяють розкриттю значення інших слів і проясняють суть тексту: *acid base balance – кислотно-лужний баланс; benign tertian malaria – триденна малярія; chronic brain syndrome – органічний психосиндром; Community Health and Environmental Surveillance System – система контролю за довкіллям і станом здоров'я населення; double minutes – парні хромосоми*.

Іноді перекладачеві необхідно створювати еквівалентні терміни своєю мовою, і основною проблемою для перекладача науково-технічної літератури є переклад термінів, що призводить до появи неологізмів, які в перекладах становлять досить великий відсоток лексики. Це пов'язано з тим, що перекладачі змушені винаходити способи передачі відсутнього терміну з метою подальшої стандартизації та закріплення в термінологічних словниках.

Говорячи про переклад термінів-скорочень, то більш детально способи їх перекладу подали Ю.Кочарян та А. Паршин, які виділяють:

1. еквівалентне відтворення;

2. запозичення іноземного скорочення;

Щодо даного способу перекладу науковець А. В. Паршин зазначає, що

запозичення застосовується лише для передачі буквено-числових скорочень, які входять до складу різних систем позначень (203).

3. транскрипція (переклад фонетичної форми скорочення).

4. транслітерація;

5. описовий переклад;

6. розшифровка скорочення;

7. створення нового скорочення (Кочарян 87).

Деякі науковці також підкреслюють можливість поєднувати кілька методів перекладу одночасно: використовувати калькування та транслітерацію чи транскрипцію; транскрипцію та описовий переклад; транскрипцію, калькування та функціональний аналог; калькування, транскрипцію та описовий переклад. (Місуно 48-49).

Отже, переклад технічних термінів з англійської мови на українську, особливо з конкретної галузі, дійсно залишається складним завданням, оскільки перекладач повинен не тільки добре володіти англійською мовою, а й бути обізнаним у конкретній галузі, до якої відноситься текст, оскільки тлумачення термінів тісно пов'язане з контекстом, його змістом та специфікою, і може змінюватись в залежності від галузі використання. Тільки завдяки ефективному поєднанню цих двох умов можна отримати адекватний переклад будь-якої науково-технічної літератури. Для нашого дослідження було обрано класифікацію А. Коваленко. Конкретно, будемо розглядати такі способи перекладу термінів: калькування, експлікація, еквівалентний та транскодування.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1. Структурні особливості технічних термінів англійських рекламних текстів

В даному дослідженні були проаналізовані рекламні тексти таких електронних пристроїв, як мобільні телефони, ноутбуки, фото та відеокамери, планшети, ігрові приставки, і тд. Наразі ця реклама є надзвичайно актуальною, бо щодня, щогодини практично всі люди користуються різноманітними гаджетами, більшість з яких ще кілька десятиліть тому можна було зустріти тільки в книгах письменників-фантастів. Можна сказати, що з гаджетів, по суті, складається все сучасне життя, причому протягом кількох останніх років можна спостерігати, як електроніка швидко вдосконалюється і покращується, йдучи в ногу з технікою, що так само стрімко розвивається.

У нашому дослідженні ми звернули увагу на рекламні тексти таких компаній, як Apple, Asus, Canon, Huawei, Lenovo, Meizu, Microsoft, Nokia, Phillips, Samsung, Sennheiser, Sony, Xiaomi. Усі ці компанії займають величезні ніші у виготовленні та збуті численних моделей різноманітних електронних приладів.

Те, про що раніше звичайна людина не могла навіть мріяти, сьогодні поширене всюди, більш того, практично будь-якому – у наші дні кожен може дозволити собі купити фотоапарат чи мобільний телефон, більш того, на такі речі існує своя мода, вони навіть є показником певного статусу своїх власників. Тому реклама таким пристроїв прогресує кожного дня. Нові технології позначаються новими термінами, які збагачують письмову та усну мову.

Отже, на прикладах взятих з рекламних текстів, ми класифікуємо англійські терміни за структурою, яка була запропонована С. Гордун. Було проаналізовано 259 технічних термінів.

Найбільшу нішу в нашому дослідженні склали терміни-словосполучення 92 приклади (35,5%) від усіх розглянутих термінів. Це зумовлено тим, що словосполучення є традиційним способом утворення термінів. Словосполучення, що відображають єдині цілісні поняття, мають різний ступінь семантичної організованості, загалом за своєю лексико-семантичною організацією вони є більш стійкими, ніж вільні словосполучення загальнолітературної мови. Вони можуть бути віднесені до лексичних словосполучень, відмінною особливістю яких є те, що місце одного з компонентів заповнюється не довільним словом відповідної категорії, а лише деякими, що утворюють певну семантичну групу. Такі терміни створюються шляхом додавання до родового терміну уточнюючої характеристики, щоб отримати поняття родове, яке безпосередньо пов'язане з вихідним терміном. Фактично такі терміни є згорнутими визначеннями, які підводять це поняття під загальне поняття й те водночас свідчить про його специфічний ознака. Таким чином, утворюється свого роду термінологічний осередок, що охоплює безліч різновидів явища, що позначається.

Проведений структурний аналіз рекламних текстів засвідчив, що найчастіше було використано двокомпонентні словосполучення. Найбільш поширеними є такі структури:

1) A + N (31 термін – 33,7%):

- *Electrical heart sensor include* (AWS: URL).
- *4 GB RAM, 128 GB Internal storage, Dual SIM* (SGS: URL).
- *The EOS 90D has a bright, approx.100% coverage optical viewfinder that lets you view action as it happens and makes it easier to track fast-moving subjects, such as birds in flight* (CEC: URL).

•*A single lens of the Sony IMX386 on PRO 6 Plus would be enough to amaze people, but the PRO 7 aims higher* (PF: URL).

Дана схема є синтаксичною, оскільки порядок компонентів збігається з порядком розташування слів у відвовідному словосполученні.

2) N + N (29 термінів – 31,5%):

•*The largest Apple Watch display yet* (AWS: URL).

•*MEIZU Note8 supports both fingerprint unlock and face unlock* (MN: URL).

•*Combine that with the latest Android™ 11, two years of software upgrades and three years of security updates and you've got a phone that will truly stand the test of time* (MN, https://www.meizu.com/en/note8/summary/index.html).

Модель типу N + N розкриває практично необмежені можливості номінації предметів та явищ, має великі можливості для подальшого словотвору, просту синтаксичну та морфологічну структуру.

3) PII + N (18 термінів – 19,6%):

•*We're committed to one day sourcing 100% recycled materials across all of our products and packaging* (MM: URL).

•*The F2.1 aperture allows more light intake, while the 8-bulb 940nm infrared illuminator increases visibility* (CEC: URL).

4) PI + N (14 термінів – 15,2%):

•*The dual-camera, which looks stunning when seen for the first time, gives the PRO 7 enhanced night image quality, richer detail, and an all-new blurring mode, so that each shot is a work of art* (PF: URL).

•*The 21:9 gaming interface provides a 30% wider view than standard 16:9 monitors* (QGM: URL).

Через неможливість передати всі поняття простими однокомпонентними термінами багатокомпонентні терміни становлять значну частину термінологічної бази реклами гаджетів та викликають значні труднощі у їхньому розумінні та відтворенні українською мовою.

Другою за чисельністю виявилася група простих термінів, 81 приклад (31,3%) від усіх розглянутих термінів. Слід зазначити, що прості терміни доволі розповсюджені, вони позначають пристрої або застосунки, які не потребують додаткового опису. Широко поширені непохідні прості терміни (41 термін – 50,6%):

- *Nokia G20 and its big screen comes with a brightness boost, so even in brighter daylight you'll never miss a thing* (NG20: URL).

- *Whether you're playing games or multi-tasking across a few apps, you need a device that keeps up* (HMX: URL).

- *The Apple M1 chip gives the 13‑inch MacBook Pro speed and power beyond belief* (MBA: URL).

- *Use gestures instead of buttons for easier and faster switching between apps* (NPV: URL).

Афіксальні деривати, (40 термінів – 49,4%), тобто деривати, утворені за допомогою префіксальних та суфіксальних морфем, займають своє місце в рекламних текстах. Афікси завжди сприяють конкретизації та чіткості смислового навантаження термінів.

Приклади префіксально утворених термінів:

- *High-quality video with HDR and True Look that deliver facial retouch, auto light adjustment, and **auto**focus to help you look your best* (HMX: URL).

- *Maxing out at a massive 5000mAh, it combines with the new power-efficient **dis**play and processor to live on beyond the 24-hour mark* (NPV: URL).

1. *At our production plant in Wennebostel, Germany, we produce Sennheiser **micro**phones, Neumann microphones, wireless microphone and monitor systems, conference and visitor information technology, headsets for aviation and microphone and headphone capsules* (SE: URL).

Зауважимо, що найчастіше було використано технічні терміни з префіксами auto- та micro-, що обумовлено темою реклами, а саме реклама електронних приладів.

Що стосується суфіксів, то найчастіше (32 терміна – 39,5%) було вжито наступні:

1) суфіксальні іменники на визначення предмета або особи, які здійснюють певну функцію, генеруються за допомогою суфіксів -er та -or:

2. *Integrated privacy shutt**er** – featuring a Microsoft Teams LED usage indicat**or**, plus controls that let you open and close the privacy shutter to turn Teams video on and off* (SA: URL).

- *And with new support for 802.11ac, you'll experience up to 3x faster WiFi speeds than with 802.11n. iPod touch also supports Bluetooth 4.1 technology, so you can connect a pair of headphones for listening to your favorite tunes or a game controll**er** for racking up a new high score* (IPT: URL).

- *Maxing out at a massive 5000mAh, it combines with the new power-efficient display and process**or** to live on beyond the 24-hour mark* (NPV: URL).

- *A wireless presenter that's compatible with PowerPoint or Keynote, needs no installation and has an effective range up to 20m* (SA: URL).

- *The 21:9 gaming interface provides a 30% wider view than standard 16:9 monit**or**s* (QGM: URL).

- *Digital-to-analog converter whose in-port is connected to the out-port of the subtracting unit, and whose out-port is connected to the second in-port of the comparat**or*** (HMX: URL).

•*Favourite tracks will benefit from S-Master HX and DSEE HX upscaling, as well as Vinyl Processor and equalizer* (IPT: URL).

2) суфікс -ing часто використовується в рекламних текстах для позначення технологічних процесів:

•*Active cool**ing** sustains blazing-fast performance* (LYC: URL)

•*At such speed, what used to be taken for granted, like buffer**ing** and lagg**ing**, will be a thing of the past* (LYC: URL).

•*Enjoy smooth stream**ing** and gaming like never before* (QGM: URL).

3) суфікс -ment в рекламі використовують рідко, для створення термінів, що позначають дію чи стан:

•*High-quality video with HDR and True Look that deliver facial retouch, auto light adjust**ment**, and autofocus to help you look your best* (HMX: URL).

4) суфікс -ity в технічних термінах інтернет реклами доволі часто додають для вираження ознаки чи стану:

•*Combine that with the latest Android™ 11, two years of software upgrades and three years of secur**ity** updates and you've got a phone that will truly stand the test of time* (PF: URL).

•*Plus, shoot videos with spatial surround sound and use studio-qual**ity** tools to make every story even more personal* (HMX: URL).

•*The advanced dual sim provides extensive access to 2G / 3G / 4G / 5G frequency bands around the globe. This forward-looking technology focuses on unmatched connectiv**ity** anytime and anywhere* (HMX: URL).

Словотворче з'єднання - це комбінування двох або більше підстав в одне слово, що відрізняється цілісною формою. До словоскладання відносяться складні слова – це слова, що утворені шляхом з'єднання двох і більше слів та складнопохідні слова. Словоскладання в рамках сучасної англійської мови відбувається на своїй лінгвістичній та іншомовній базі.

Формування нових слів на своїй лінгвістичній базі відбувається шляхом складання більш ніж однієї незалежної бази. При утворенні складного слова на іншомовній основі відбувається часткова або повна деривація на морфологічній основі другої мови.

Щодо багатокомпонентних термінів, то в нашому дослідженні, було проаналізовано 43 їх приклади (22,8%), серед яких найбільш поширеними є такі моделі:

1) A + N + N:

- *The all-new combination of the dual rear cameras and fenêtre display has created brand-new selfie possibilities* (PF: URL).
- *Smart listening experience by Adaptive Sound Control* (WNCH: URL).

2) A + A + N

- *This unprecedented extensible hinge is artistically crafted to dissolve into the device for a smooth and flat finish on both sides of the device* (HMX, https://consumer.huawei.com/en/phones/mate-x/).
- *Integrated privacy shutter – featuring a Microsoft Teams LED usage indicator, plus controls that let you open and close the privacy shutter to turn Teams video on and off* (SA: URL).

Багатокомпонентні терміни, які є лексикалізованими сегментами речення, характерні для англійської мови:

- *Digital-to-analog converter whose in-port is connected to the out-port of the subtracting unit, and whose out-port is connected to the second in-port of the comparator* (HMX: URL).
- *The four-in-one algorithm is activated automatically in dark environments, doubling its photosensitive performance, so that you can shine as always* (HMX: URL).
- *64-bit architecture. Four-core design. Over 3.3 billion transistors* (IP: URL).

Скорочення – спосіб усічення слова за допомогою апокопи, аферези та синкопи. Апокопа - це фонетичне поняття, що передбачає втрату одного або декількох звуків наприкінці слова, звичайно кінцевого безгласного голосного, що призводить до скорочення слова. Аферeза – процедура усунення перекриття гласних з обох боків слів, котрий іноді всередині слова. Синкопа – фонетичне поняття, що полягає у випаданні, як правило, безгласного звуку, або групи звуків, або навіть цілої мови в слові. В нашому дослідження було виявлено 26 прикладів таких термінів, що склало 16,6%. Наприклад:

•*The 8 MP front camera features automatic retouching to deliver perfect photos. No need to edit your photos because your selfies are already tailored to reflect the most beautiful you* (MN: URL).

•*The NTFS file system has had minor changes for each new major release of Windows, and the version number can be found in this file* (QGM: URL).

Особливо часто в рекламних текстах можна зустріти таким вид скорочення як використання абревіатур(21 термін – 80,8%):

•*The most loved Mac is about to make you fall in love all over again. MacBook Air features a brilliant Retina display, Touch ID, the latest generation keyboard, and a Force Touch trackpad* (MBA: URL).

В даному прикладі, *ID – identification*.

•*Connect the T5 to an extensive range of devices from PCs, Macs, smartphones and other devices. The included USB Type-C™ to C cable and USB Type-C to A cable give you seamless connectivity without the hassle of purchasing additional adapters* (PSSDT5: URL).

В цьому прикладі *PC – personal computer, USB – Universal Serial bus.*

•*This time, we equip the PRO 7 with a built-in 4G & Wi-Fi signal amplifier, which significantly improves the signal receiving capability of the PRO 7 in a 4G/Wi-Fi environment and effectively reduces the signal blind area* (PF: URL).

Тут *Wi-Fi* це акронім, скорочення утворене двома словами (їх початковими складами) *Wireless Fidelity*.

•*AR is a new technology that brings virtual objects into the real world* (IP: URL).

AR позначає *Augmented Reality*.

•*A single lens of the Sony IMX386 on PRO 6 Plus would be enough to amaze people, but the PRO 7 aims higher* (PF: URL).

IMX – Internetwork packet exchange.

Абревіатура робить багатокомпонентні терміни компактними. Також з допомогою абревіатур, рекламні тести здаються менш громіздкими.

Найменшою за чисельністю виявилася група складних термінів - 17 прикладів (6,5%). В рекламних текстах також присутні терміни, що сформовані на основі складання незалежних один від одного основ:

•*And with new support for 802.11ac, you'll experience up to 3x faster Wi-Fi speeds than with 802.11n. iPod touch also supports Bluetooth 4.1 technology, so you can connect a pair of headphones for listening to your favorite tunes or a game controller for racking up a new high score* (IPT: URL).

•*The 144-pin Micro-DIMMs use an SPD ROM onboard, which the motherboard reads to determine the exact specifications of the modules installed* (QGM: URL).

•*The control and commutation facilities provide a possibility of local individual monitoring with creation of information images displayed from the operator workstation*(QGM: URL).

•*And with Galaxy's fastest chipset, strongest glass, 5G and an all-day battery, Ultra easily lives up to its name* (SGS: URL).

•*The EOS 90D has a bright, approx.100% coverage optical viewfinder that lets you view action as it happens and makes it easier to track fast-moving subjects, such as birds in flight (*CEC: URL).

•*This Bluetooth keyboard makes it even more convenient to type up an email or text* (MBA: URL).

Термінологічний апарат рекламних текстів електронних приладів за своєю будовою відображає загальні принципи творення наукових термінів. Аналіз терміносистеми засвідчив те, що вона є гетерогенною, тобто складається не лише з простих слів, а й дериватів, утворених за допомогою афіксів, складних термінів, утворених з кількох основ, а також словосполучень та абревіатур.

Отже, проаналізувавши 259 технічних термінів з рекламних текстів електронних приладів, встановлено, що найчисельнішу групу склали терміни-словосполучення (92 приклади = 35, 5%). Це пояснюється тим, що маркетологи, які працюють в сфері реклами намагаються донести клієнтам інформацію якомога простішими виразами. Тобто утворюючи такі терміни, можна донести до реципієнта текст, який буде транслювати більш зрозумілу інформацію. Другими за чисельністю були прості терміни (81 приклад = 31,3%), що зумовлено обраною сферою реклами, а саме реклама електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок). Найменше всього було використано складні терміни (17 прикладів = 6,5%). Узагальнено результати аналізу термінів за їх структурою подано на Рис. 1. (див. Додатки)

2.2. Особливості перекладу технічних термінів рекламних текстів українською мовою

Матеріалом для аналізу слугували 259 технічних термінів, які було вибрано методом суцільної виборки з рекламних текстів електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок), яку було розміщено на офіційних сайтах.

Щодо **простих** термінів, то найчастіше (38 термінів – 46,9%) вони перекладалися способом транскодування, метою якого є відтворити термін в іншій формі, обумовленій не організацією інформації в оригіналі, а особливим

завданням міжмовної комунікації, було перекладено, наприклад, такі англійські терміни:

The 21:9 gaming interface provides a 30% wider view than standard 16:9 monitors (QGM: URL). – Ігровий інтерфейс 21:9 забезпечує на 30 % ширший вид, ніж стандартні монітори 16:9.

Maxing out at a massive 5000mAh, it combines with the new power-efficient display and processor to live on beyond the 24-hour mark. – Володіючи максимальною ємністю 5000 мА/год, вона у поєднанні з новим енергоефективним дисплеєм і процесором дозволяє працювати довше 24 годин.

The HUAWEI WiFi AX3 can network with old HUAWEI Wi-Fi routers (with H button) to expand network coverage at home (HAX: URL). – HUAWEI WiFi AX3 можна об'єднати зі старішими роутерами HUAWEI (з кнопкою H) для того щоб розширити Wi-Fi покриття вдома.

240mm radiator balances compatibility and performance. – 240-мм радіатор: ефективність і сумісність із різними корпусами (NW: URL).

Through the integration of deep learning technology and focused optimization of the algorithms and network software, the camera is able to accurately determine when to alert you and notifies you on your phone (PF: URL). – Завдяки інтеграції технології глибокого навчання та цілеспрямованої оптимізації алгоритмів і програмного забезпечення мережі камера здатна точно визначати, коли саме слід повідомити вас, і надсилає вам сповіщення на телефон.

Discover the best home printers for documents and photos with stunning clarity (CPTR: URL). – Почніть використовувати найкращі домашні принтери, які забезпечують приголомшливу чіткість друку документів і фотографій.

Digital-to-analog converter whose in-port is connected to the out-port of the subtracting unit, and whose out-port is connected to the second in-port of the comparator (HMX: URL). – Цифроаналоговий перетворювач, приєднаний своїм входом до виходу віднімає пристрою і своїм виходом до другого входу компаратора.

Packed with an astonishing 16 billion transistors, the Apple M1 system on a chip (SoC) integrates the CPU (42), GPU (43), Neural Engine, I/O, and so much more onto a single tiny chip (IPXR: URL). – Вражає, адже система на чипі Apple M1 містить 16 мільярдів транзисторів і об'єднує центральний і графічний процесори, систему Neural Engine, контролери вводу й виводу та багато іншого в одному маленькому чипі.

У контекстуальних прикладах наведених вище, англійські терміни *printer, comparator, monitor, router, radiator, processor* перекладені способом чистої транслітерації, тобто як «принтер», «компаратор», «монітор», «роутер» «радіатор» та відповідно «процесор». Термін *chip* перекладений способом змішаного транскодування. Наведемо ще один приклад терміна, який також був перекладений способом змішаного транскодування:

Turbo LAN with cFosSpeed traffic-shaping technology allows you to configure application priority via an intuitive interface, and reduces network lag – by up to 1.45X! (LYC: URL) – Функція Turbo LAN із технологією керування мережевим трафіком cFosSpeed дозволяє легко зменшити «лаги» під час гри через Інтернет за допомогою зручного програмного інтерфейсу. В даному прикладі також присутній термін lag, що означає «затримка», «відставання», проте перекладач вирішив використати це слово як жаргон, що буде зрозумілим для впевнених гравців комп'ютерних ігор і переклав його способом транслітерації, тобто як «лаг».

З метою адекватного перекладу простих термінів слід враховувати, що не передається подвоєння приголосних між голосними, як, наприклад, у терміні *processor* – процесор. Літера r в кінці терміну передається як звук [r], незалежно від того, чи вимовляється вона у вихідному слові. Наприклад, як от слова *monitor* – монітор, *scanner* – сканер.

Однією з переваг транскодування як методу перекладу є надійність. При перекладі незнайомого, недостатньо вивченого поняття в такий спосіб перекладач по суті лише передає його звукову оболонку. А ось змістовна

сторона поняття стає зрозумілою через контекст і з'являється можливість уникнути пояснення та інтерпретації його особливостей мовою перекладу. Така модель перекладу, безумовно, найпоширеніша під час перекладу комп'ютерних термінів. В даному випадку англійський термін набуває української морфології, парадигм відмінювань і дієвідмін, зберігаючи при цьому вихідний корінь на кирилиці.

Другим (35 термінів – 43,2%) за частотою вживання способом перекладу простих технічних термінів був спосіб відтворення еквівалентами. Даний спосіб перекладу часто зустрічається при перекладі англійської комп'ютерної термінології, хоча в українській мові не так багато слів у цій галузі. Розглянемо приклади:

Shoot video your way with spatial audio capture and a 3-day battery (HMX: URL). – Знімайте свої неповторні відео з функцією запису просторового звуку та акумулятором, часу роботи якого вистачає до 3-х днів.

Whether you're playing games or multi-tasking across a few apps, you need a device that keeps up (PSSDT5: URL). – Коли граєте в ігри або працюєте одразу в декількох додатках, потрібен пристрій, який точно не підведе.

A touch on the sensor instantly unlocks your Mac, and a press locks it (MBA, https://www.apple.com/lae/macbook-air/). – Щоб розблокувати Mac, торкніться датчика. Щоб заблокувати — натисніть.

Watch faces that look just like you (AWS: URL). – Циферблати – ваше все.

Made for Galaxy Z Fold3 5G's innovative shape, this case protects the front and rear (SGS: URL). – Цей чохол, створений відповідно до інноваційної форми Galaxy Z Fold3 5G, захищає передню та задню частини.

- *Nokia G20 and its big screen comes with a brightness boost, so even in brighter daylight you'll never miss a thing* (NG: URL). – Nokia G20 має великий дисплей з підвищеною яскравістю, тому ви не пропустите жодної дрібниці навіть при інтенсивному сонячному світлі.

Отже, у розглянутих текстах ми знаходимо такі терміни як *battery, device, sensor, faces, case, screen.* Ці слова мають лексичній відповідники в українській мові: «акумулятор», «пристрій», «датчик», «циферблат», «чохол», «дисплей». Термін *device* інколи також перекладають способом транскодування:

- *This device is powerful enough to break a number of common stereotypes at once* (HMX: URL). – Девайс здатний зруйнувати відразу декілька загальновідомих стереотипів. Проте цей варіант перекладу в актуальній рекламі зустрічається вкрай рідко. Взагалі, розбираючи рекламні тексти, ми помітили, що перекладачі прагнуть знаходити українські відповідники, що вже існуть, замість того, щоб утворювати все більше неологізмів.

Таким чином, при перекладі простих термінів, було виділено два способи їх перекладу: транскодування та пошук еквівалентів.

Аналізуючи способи перекладу складних технічних термінів, встановлено, що найпродуктивнішим (8 термінів – 47%) способом їх перекладу був спосіб калькування.

The 144-pin Micro-DIMMs use an SPD ROM onboard, which the motherboard reads to determine the exact specifications of the modules installed (QGM: URL). – Завдяки материнській платі Z490 твій ПК буде повністю відповідати вимогам завтрашнього дня, а оновлена система охолодження Legion Coldfront 2.0 з опційним рідинним кулером потужністю до 200 Вт забезпечить оптимальну продуктивність, тепловідвід і низький рівень шуму.

The EOS 90D has a bright, approx.100% coverage optical viewfinder that lets you view action as it happens and makes it easier to track fast-moving subjects, such as birds in flight (CEC: URL). – Камера EOS 90D має яскравий оптичний видошукач, що охоплює приблизно 100 % площі кадру, це дозволяє бачити деталі швидких дій у кадрі саме так, як вони відбуваються у житті, наприклад рух крил птахів у польоті.

Інший спосіб перекладу складних слів – транскодування (6 термінів – 35,3%):

64-bit architecture. Four-core design. Over 3.3 billion transistors (IP: URL). – Сучасна 64 бітна архітектура. Чотири ядра. Більш 3,3 мільйона транзисторів.

As AX3 supports 160 MHz, when connecting AX3 to devices supporting 160 MHz, like top-of-the-line HUAWEI Wi-Fi 5-enabled smartphones, tablets and laptops, the internet speed would increase 60% and more (HAX: URL). – AX3 підтримує смугу передачі даних у 160 МГц, тож у разі підключення до пристроїв, що працюють у тому самому діапазоні, наприклад флагманських смартфонів, планшетів і ноутбуків HUAWEI з підтримкою Wi-Fi 5, швидкість інтернету зросте щонайменше на 60%. В даному прикладі термін *laptop* перекладений не способом транскодування, а українським лексичним відповідником «ноутбук».

Перекладачі також використовують метод підбору еквіваленту для передачі технічних термінів українською мовою:

And with new support for 802.11ac, you'll experience up to 3x faster Wi-Fi speeds than with 802.11n. IPod touch also supports Bluetooth 4.1 technology, so you can connect a pair of headphones for listening to your favorite tunes or a game controller for racking up a new high score (IPT: URL). – Оскільки пристрій підтримує технологію 802.11ac, швидкість роботи з Wi-Fi в три рази швидше, ніж з технологією 802.11n. iPod touch також підтримує Bluetooth 4.1, тому ви можете підключити бездротові навушники, щоб слухати улюблену музику, або ігровий контролер, щоб ставити нові рекорди. В даному прикладі при перекладі речення перекладач додав лексичну одиницю «бездротові», яка відсутня в англійському варіанті речення. Таким чином перекладач уточнює інформацію про модель навушників.

Ще один приклад: *And with Galaxy's fastest chipset, strongest glass, 5G and an all-day battery, Ultra easily lives up to its name* (SGS: URL). – А найшвидший процесор Galaxy, найміцніше скло і акумулятор, якого вистачає на цілий день, легко виправдовують назву Ultra. В цьому реченні автор знайшов український аналог англійського терміна *chipset* – «процесор». Цей англійський термін

також має транскодований варіант перекладу: *X99 chipset provides 8 PCI Express 2.0 lanes and up to 40 PCI Express 3.0 lanes.* – Чіпсет X99 постачає 8 доріжок PCI Express 2.0 і до 40 доріжок PCI Express 3.0. Наразі перекладачі уникають частих транскодувань та підбирають для перекладу еквівалентні позначення українською, які є звичнішими для ока вітчизняного рецепієнта.

Отже, дослідивши матеріали роботи, ми визначили, що складні терміни є найменшою групою технічних термінів, що використовуються в текстах реклами. Найпоширенішими способами перекладу таких термінів є калькування, транскодування та пошук еквівалентів мовних одиниць.

Найбільшою групою термінів, які фігурують в рекламних текстах є терміни-словополучення. Аналізуючи способи перекладу технічних термінів-словосполучень, встановлено, що найпродуктивнішим способом їх перекладу був спосіб калькування (53 терміна – 57,6%):

•*4 GB RAM, 128 GB Internal storage, Dual SIM* (SGS: URL). – 4 GB оперативна пам'ять, 64 GB внутрішня пам’ять, Подвійна SIM-картка.

The EOS 90D has a bright, approx.100% coverage optical viewfinder that lets you view action as it happens and makes it easier to track fast-moving subjects, such as birds in flight (CEC: URL). – Камера EOS 90D має яскравий оптичний видошукач, що охоплює приблизно 100 % площі кадру, це дозволяє бачити деталі швидких дій у кадрі саме так, як вони відбуваються у житті, наприклад рух крил птахів у польоті.

We’re committed to one day sourcing 100% recycled materials across all of our products and packaging (MM: URL). – І ми прагнемо перейти на використання повністю перероблених матеріалів під час виробництва продуктів та упакування.

The F2.1 aperture allows more light intake, while the 8-bulb 940nm infrared illuminator increases visibility (CEC: URL). – Діафрагма f/2.1 дає змогу потрапляти в об’єктив більшій кількості світла, а інфрачервоний освітлювач на 940 нм із 8 лампами підвищує видимість.

Full-coverage cold plate brings liquid cooling to GPU die and memory (QGM: URL). – Холодна пластина з великою площею для рідинного охолодження кристала графічного процесора та відеопам'яті.

В першому прикладі термін *Internal storage* представлений структурою *A* + *N* (прикметник + іменник) та відображається як «внутрішня пам'ять» (прикметник + іменник). Частково це також спосіб відтворення лексичним еквівалентом, адже саме слово *storage* означає «склад» або «схов», що не відповідає контексту реклами електронного пристроя. В другому прикладі фігурує термін *optical viewfinder*, структура якого ідентична до попереднього прикладу. Цей термін пропонують перекладати як «оптичний видошукач» (прикметник + іменник), що є повною калькою оригінального терміна. В третьому прикладі продемонстровано переклад терміна *recycled materials* (дієприкметник у минулому часі + іменник) – «перероблені матеріали». В наступному прикладі термін *infrared illuminator* перекладений як «інфрачервоний освітлювач». І в останньому прикладі термін liquid cooling, який має стуруктуру іменник + іменник та означений українським калькуванням «рідинне охолодження».

Наведемо ще декілька прикладів перекладу способом калькування:

Defining a new category of mobile devices by adopting flexible display. – Цілковито новий мобільний пристрій із гнучким дисплеєм (HMX: URL).

В цьому прикладі досягається максимальна близькість змісту оригіналу і перекладу. Тут мовні одиниці на позначення комп'ютерних технологій *mobile device* та *flexible display* перекладені дослівно як «мобільний пристрій» та, відповідно, «гнучкий дисплей».

The dual-camera, which looks stunning when seen for the first time, gives the PRO 7 enhanced night image quality, richer detail, and an all-new blurring mode, so that each shot is a work of art (PF: URL). – Подвійна камера моделі PRO 7 з режимом розмиття справляє приголомшливе враження з першого погляду.

Якісні знімки з високою деталізацією і глибиною опрацювання деталей виходять навіть вночі, і кожен кадр стає твором мистецтва.

В даному прикладі лексична одиниця *dual-camera* на позначення комп'ютерних технологій в англійський мові перекладена на українську «подвійна камера» шляхом калькування.

The wireless signals can penetrate solid objects like walls and floors easily (PF: URL). – Бездротовий сигнал легко проходить крізь стіни та підлогу.

В наведеному прикладі лексична одиниця *wireless signal* на позначення комп'ютерних технологій в англійський мові перекладена способом калькування українською як «бездротовий сигнал».

When it is night, switch to Dark mode for a softer display effect with reduced light contrast for your viewing pleasure (HMX: URL). – Уночі можна ввімкнути темний режим для комфорту під час читання та перегляду.

В даному прикладі лексичну одиницю *Dark mode* на позначення функції телефону в англійській мові переклали українською калькою «темний режим».

Відтворення термінів за допомогою калькування є обгрунтованим у випадках, коли складові елементи цих словосполучень вже фігурують у терміносистемі мови перекладу і є доступним для розуміння рецепієнтів. До переваг методу калькування відноситься стисліть і простота отриманого за допомогою кальки та його однозначне співвіднесення з вихідним словом, при якому досягається повна оборотність відповідності. Необхідно відзначити, що калькування може бути використане лише тоді, коли отримана перекладацька відповідність не порушує норми вживання та поєднання слів в українській мові.

Наступний менш популярний, але також поширений спосіб перекладу термінів-словосполучень, – експлікація (28 термінів – 30,4%). Якщо фраза складається з термінів, які ще не використовуються в конкретній галузі науки або техніки мовою перекладу та вимагають інтерпретації, використовується саме експлікація. У процесі дослідження було помічено значну кількість назв нових технологій, які не перекладені українською мовою. У таких випадках і

застосовувалась експлікація, оскільки саме він дає змогу точніше донести необхідну інформацію до адресата:

The heart sensor has been part of Apple Watch from the beginning, allowing you to quickly check your heart rate (AWS: URL). – Датчик серцевого ритму з самого початку був важливою частиною Apple Watch, дозволяючи відслідковувати частоту серцевих скорочень.

MEIZU Note8 supports both fingerprint unlock and face unlock (MN: URL). – У Meizu Note 8 підтримується два види розблокування смартфона - шляхом розпізнавання відбитків пальців або по обличчю.

Thanks to 1024-QAM and 160 MHz frequency bandwidth, its theoretical speed can reach up to 3000 Mbps (574 Mbps on a 2.4 GHz band and 2402 Mbps on a 5 GHz band) (HAX: URL). – Завдяки схемі модуляції 1024-QAM і смузі пропускання на 160 МГц, теоретична швидкість сигналу сягає 3 000 Мбіт/с (574 Мбіт/с у діапазоні 2.4 ГГц і 2 402 Мбіт/с у діапазоні 5 ГГц).

У першому прикладі *heart sensor* перекладено як «датчик серцевого ритму». З таким описовим уточненням, функція розкрита повною мірою.

В наступній фразі представлено два англійські терміни: *fingerprint unlock* та *face unlock*. Експлікація українською – «розблокування смартфона - шляхом розпізнавання відбитків пальців або по обличчю». Цим описом перекладач подав чітку інформацію про відмінності цих двох видів розблокування смартфонів.

В останньому прикладі також подано термін-словосполучення, шо було перекладено способом експлікації: *theoretical speed* як «теоретична швидкість сигналу». Переклад цього терміну дає змогу зрозуміти про яку швидкість йдеться мова.

Наведемо ще один приклад:

With TÜV Rheinland certified Eye Comfort to reduce harmful blue light, this tablet offers better eye comfort for your daily use (HSC: URL). – Режим Комфорт

для очей сертифікований TÜV Rheinland знижує шкідливе ультрафіолетове випромінювання і мінімізує напругу на очі у разі щоденного користування.

В цьому прикладі англійську мовну одиницю *Eye Comfort* було перекладено описовим способом задля того, аби уточнити інформацію, що «Комфорт для очей» це саме режим збереження зору, який є в зазначеному планшеті.

У ході дослідження було встановлено, що в перекладі технічних термінів в рекламних текстах застосування способу експлікації має як позитивний вплив на текст, так і негативний. З одного боку, такий спосіб добре пояснює простому покупцю ту чи іншу незрозумілу функцію, предмет, явище. Але з іншого боку, експлікація обтяжує текст великою кількістю мовних одиниць, що є недоречним в сфері реклами, яка має бути стислою, лаконічною та помітною, без розтягувань та довгих пояснень.

Наступний спосіб перекладу термінів-словосполучень – пошук еквіваленту в мові рецепієнта (10 прикладів – 10,9 %):

*A single lens of the Sony IMX386 on PRO 6 Plus would be enough to amaze people, but the PRO 7 aims higher (*SPRO: URL). – Можливості навіть одинарного модуля камери Sony IMX386 в моделі PRO 6 Plus надихнули своєю якістю, але для моделі PRO 7 компанія вирішила підняти рівень фотографій на небувалу висоту.

Combine that with the latest Android™ 11, two years of software upgrades and three years of security updates and you've got a phone that will truly stand the test of time (SGS: URL). – Додайте до цього останню версію Android™ 11, 2 роки оновлення програмного забезпечення та 3 роки системи безпеки, і ви отримаєте телефон, який справді витримає випробування часом.

An optional set of thermal memory and storage armor helps further distribute and transfer heat. – А опційна комбінація термальної пам'яті та захисту сховища даних допомагає розподіляти та переносити тепло (SGS: URL).

The 8 MP front camera features automatic retouching to deliver perfect photos (SGS: URL). – 8-мегапіксельна селфі камера має функцію автоматичного ретушування для ідеальних фотографій.

В першому прикладі *single lens* змінено на «одинарний модуль», хоча lens прямо перекладається як «об'єктив», тобто перекладач знайшов більш точний відповідник на позначення лексичної одиниці в українській мові. В наступному прикладі *software upgrades* перекладено українським еквівалентом як «оновлення програмного забезпечення».

Наступний приклад на відтворення термінів містить в собі такі словосполучення: *thermal memory,* перекладається як «термальна пам'ять» та *storage armor,* перекладається як «захист сховища». «Термальна пам'ять» – це вище розглянутий спосіб калькування, а «захист сховища» – відповідник. Перекладач віднайшов термін «захист», який максимально пов'язаний зі словом *armor* , що має значення «броня», але в контексті реклами гаджету не є доречним.

В останньому прикладі подано термін *front camera,* еквівалентом якого стало словосполучення «селфі камера». Селфі – неологізм, запозичений з англійської мови та означає «фото на передню камеру». Тобто, аби приманити молодих клієнтів, або клієнтів, які «в тренді», перекладач провів аналогію між передньою камерою смартфона та її прямою функцією, і, аби прикрасити рекламу, підібрав цікавий аналог.

And with a high-precision tracking sensor, you can work on nearly any surface (PSSDT5: URL). – А завдяки високоточному датчику відстеження, ти зможеш працювати майже на будь-якій поверхні.

В наведеному прикладі лексична одиниця на позначення електронних технологій *tracking sensor,* була перекладена українським відповідним еквівалентом «датчик відстеження».

Також в перекладі термінів-словосполучень зустрічались змішані способи:

The largest Apple Watch display yet rate (AWS: URL) . – Найбільший дисплей у лінійці Apple Watch.

В наведеному прикладі термін *Apple Watch display* представлений в українському перекладі як «дисплей у лінійці Apple Watch», що є більш уточненюючою постановкою, тобто частково цей термін перекладено експлікацією, а також перекладач залишив назву годинника без перекладу та переніс її в український переклад без змін.

Combine that with the latest Android™ 11, two years of software upgrades and three years of security updates and you've got a phone that will truly stand the test of time (MN: URL). – Додайте до цього останню версію Android™ 11, 2 роки оновлення програмного забезпечення та 3 роки системи безпеки, і ви отримаєте телефон, який справді витримає випробування часом.

В цьому реченні представлений термін-словосполучення *security updates* частково має український еквівалент «системи безпеки», а слово updates було перекладено способом транскодування. Отже, при такому перекладі утворився термін «апдейти системи безпеки» відповідно.

Отже, підбиваючи підсумок, можемо сказати, що при перекладі технічних термінів-словосполучень в рекламних текстах, більшою мірою використовується спосіб калькування, тобто оригінальні лексичної одиниці замінюються на лексичні відповідності українською мовою. Також доволі поширеним способом перекласти терміни-словосполучення є спосіб експлікації. Менш популярним є транскодування.

Аналізуючи способи перекладу термінів-скорочень, визначено, що найпродуктивнішим способом їх перекладу був спосіб розшифровки скорочення (19 прикладів – 78%):

4 GB RAM, 128 GB Internal storage, Dual SIM (SGS: URL). – 4 GB оперативна пам'ять, 64 GB внутрішня пам'ять, Подвійна SIM-картка.

В наведеному прикладі присутній термін *RAM,* який є абревіатурою від *Random Access Memory* та має українську розшифровку «оперативна память», яку в даному випадку і використав перекладач.

With up to 2.8x CPU performance (MR: URL). – Потужність центрального процесора зросла до 2,8 раза.

В другому прикладі фігурує термін *CPU*, який, також як і перший приклад, є абревіатурою від *Central processing unit.* В цьому випадку перекладач для відтворення терміна також використав українську розшифровку «центральний процесор».

Packed with an astonishing 16 billion transistors, the Apple M1 system on a chip (SoC) integrates the CPU, GPU, Neural Engine, I/O, and so much more onto a single tiny chip (IPXR: URL). – Вражає, адже система на чипі Apple M1 містить 16 мільярдів транзисторів і об'єднує центральний і графічний процесори, систему Neural Engine, контролери вводу й виводу та багато іншого в одному маленькому чипі.

В наступному прикладі представлено декілька термінів-скорочень, а саме *CPU, GPU та I/O.* Про термін *CPU* ми згадували в попередньому прикладі, його розшифровка в даному прикладі не змінилась. Далі подано абревіатуру *GPU – graphics processing unit.* Переклад виконано відповідною українською розшифровкою «графічний процесор». Аби уникнути повторення слова «процесор», перекладач вирішив об'єднати два терміни. В тексті це виглядає як «центральний і графічний процесори», оскільки термін «процесор» є спільним для обох понять. Англійською мовою лексичне позначення *I/O – Input/Output.* Українською це «ввід/вивід». В даному випадку перекладач доречним способом перекладу обрав змішаний спосіб, а саме розшифровку скорочення та описовий переклад, тобто в перекладі ця абревіатура виглядає так: «контролери вводу й виводу». Тут, описово роз'яснюється рецепієнту структура чипу, який використовується в конкретному приладі.

CAS helps increase visual quality with optional upscaling that restores detail lost after Temporal Anti-Aliasing is applied (NPV: URL). – Технологія адаптивного покращення деталізації допомагає поліпшити якість зображення шляхом досягнення виняткової чіткості з мінімальними артефактами, усуваючи втрату деталей після застосування технології Temporal Anti-Aliasing.

В цьому прикладі скорочення-абревіатура *CAS* була перекладена змішаним способом як «Технологія адаптивного покращення деталізації», що дає можливість рецепієнту зрозуміти суть поняття даного рекламного тексту. Адже, абревіатура *CAS* розшифровується українською як «адаптивне покращення деталізації», також перекладач додав слово «технологія», що являється експлікацією, тобто вказано уточнення, що *CAS* – це комп'ютерна технологія.

Use AR to see MacBook Pro 13" in your workspace 14. (MBA: URL). – Подивіться в доповненій реальності, який вигляд матиме MacBook Pro 13 дюймів на вашому робочому місці.

В наведеній фразі йдеться про термін «доповнена реальність» – абревіатурою є *AR*, вона ж *augmented reality*. Перекладач використав загальноприйняту розшифровку цього скорочення.

*And Samsung's new Metal QD technology ensures longer-lasting, more natural colours, whether you're gaming or working in applications where colour accuracy is critical (*QGM: URL). – Завдяки новій технології металевих квантових точок від Samsung будь-то улюблена гра чи робота в програмі, де важлива точна передача кольору, ваш контент сприйматиметься на екрані як живе і реалістичне зображення.

В цьому прикладі скорочення *QD* означає *quantum dot*, розшифровано калькою як «квантова точка» і позначає маркетингову назву технології виготовлення оригінальних рідкокристалічних екранів зі світлодіодним підсвіченням на квантових точках від компанії Samsung.

Також зустрічається змішаний спосіб перекладу термінів-скорочень, а саме експлікація поєднується з запозиченим скороченням:

You will be impressed with the blazing fast speed delivered by AX3. (HAX: URL). – Маршрутизатор AX3 забезпечує швидкість сигналу, яку годі уявити.

В даному прикладі перекладач залишив запозичену абревіатуру AX3, а також описав цю мовну одиницю, додавши слово «маршрутизатор», аби уточнити, що у фразі йдеться саме про модель маршрутизатора (роутера).

iOS brings iPod touch to life in incredibly personal and powerful ways (IPT: URL). – Операційна система iOS – це те, що робить iPod touch неймовірно потужним і дивно персональним пристроєм.

В наведеному прикладі фігурує термін-скорочення *iOS*. Український переклад виглядає так: «Операційна система iOS». Тут ми бачимо, що перекладач залишив скорочення, використавши запозичення, а також додав експлікацію, аби пояснити рецепієнтові, що мова йдеться про конкретну операційну систему.

The next generation LDS enables fast and accurate mapping of the entire home (MU: URL). – Навігація за допомогою лазерного датчика відстані LDS нового покоління забезпечує швидке й точне створення карти прибирання всієї оселі.

В цьому прикладі подано термін-скорочення LDS. Перекладач використав спосіб запозичення та залишив в речені цю абревіатуру, але описав її як «лазерний датчик відстані LDS».

The EOS 90D has a bright, approx.100% coverage optical viewfinder that lets you view action as it happens and makes it easier to track fast-moving subjects, such as birds in flight (CEC: URL). – Камера EOS 90D має яскравий оптичний видошукач, що охоплює приблизно 100 % площі кадру, це дозволяє бачити деталі швидких дій у кадрі саме так, як вони відбуваються у житті, наприклад рух крил птахів у польоті.

В даному прикладі переклад лексичної одиниці *EOS 90D* було перекладено описово, задля того, щоб рецепієнт зрозумів про який електронний пристрій йдеться в рекламному тексті, а також саму модель камери було запозичено.

Connect the T5 to an extensive range of devices from PCs, Macs, smartphones and other devices. The included USB Type-C to C cable and USB TypeC to A cable give you seamless connectivity without the hassle of purchasing additional adapter (PSSDT5: URL). – Підключайте накопичувач T5 до самих різних пристроїв, починаючи від ПК, Mac і закінчуючи смартфонами та іншими мобільними пристроями. Включений в комплект кабель USB Type-C і 67 USB Type-C забезпечать вам надійне підключення і вам не буде потрібно купувати додаткові адаптери.

У даному прикладі до перекладу була додана лінгвістична одиниця «накопичувач», яка відсутня в англійському варіанті цієї пропозиції. Таким чином, перекладач дав зрозуміти адресатам, що означає T5, а саме скорочення T5 було залишено мовою оригінала.

Також зустрічається ще один спосіб перекладу термінів-скорочень, які фігурують в рекламних текстах - створення нового скорочення. Проте цей спосіб зустрічається вкрай рідко:

AI stabilisation eliminates the bumps, delivering gimbal-smooth video when you're on the move (NPV: URL). – Стабілізація ШІ усуває хитання, забезпечуючи плавність.

В цьому прикладі ми бачимо скорочення *AI*, що є абревіатурою від терміна *artificial intelligence.* Українська розшифровка цього терміна – «штучний інтелект». Перекладач створив аналогову абревіатуру «ШІ», тобто даний рекламний текст був націлений на рецепієнта, котрий послуговується технічною термінологією.

Отже, проаналізувавши способи перекладу технічних термінів-скорочень, які зустрічаються в рекламних текстах, можемо зробити висновок, що найчастіше зустрічається спосіб розшифровки терміна. На другому місці за використовуваністю знаходиться спосіб експлікації. Зовсім рідко використовується спосіб створення нового скорочення.

Багатокомпонентні терміни зустрічаються не настільки часто, як терміни-словосполучення, але генеруються у значній кількості. Аналізуючи способи перекладу багатокомпонентних технічних термінів, визначено, що найпродуктивнішим (36 прикладів – 83,7%) способом їх перекладу був віжтворення еквівалентом:

The fast 144Hz screen refresh rate ensures you flawlessly smooth action gameplay even in games with high frame rates. And you can adjust the refresh rate to 60Hz/120Hz when necessary (QGM: URL). – Висока частота оновлення екрана 144 Гц забезпечує бездоганно плавний геймплей навіть в іграх з високою частотою зміни кадрів. За потреби ви можете налаштувати частоту оновлення на 60 Гц / 120 Гц.

В наведеному прикладі, багатокомпонентне дієслівне сполучення *adjust the refresh rate* перекладено багатокомпонентним терміном подібної моделі «налаштувати частоту оновлення».

The all-new combination of the dual rear cameras and fenêtre display has created brand-new selfie possibilities (PF: URL). – Завдяки подвійний основній камері і другому екрану ви отримуєте небувалі можливості для селфі. В даному прикладі мовну одиницю на позначення комп'ютерних технологій *rear cameras* було перекладено як «основні камери», хоча суто за словниковим значенням було б «задні камери», тобто перекладач підібрав відповідний еквівалент.

If you control your own code base, it's good discipline to use const whenever possible, and you should be able to declare pass-by-value parameters as const references (HMX: URL). – Хорошим тоном вважається використання константу модифікатора всюди, де це можливо. Тому в своєму коді ви зможете оголошувати передачу за значенням параметрів як константні посилання.

Цей приклад демострує лексиколізований відрізок речення *pass-by-value,* а повний багатокомпонентний термін виступає дієслівним словосполученням та перекладено способом еквівалентного підбору схожого багатокомпонентного

терміна українською мовою, а саме «оголошувати передачу за значенням параметрів».

Some SLR and point-and-shoot cameras provide a landscape-exposure mode that automatically sets a small aperture for you (HMX: URL). – Деякі камери дзеркальної і точкової зйомки забезпечують режим ландшафтної експозиції, який автоматично встановлює для вас невелику діафрагму. В цьому прикладі представлено імперативну конструкцію *point-and-shoot,* яку переклали евівалентом «точкова зйомка», а *camera* представлена транслітерацією.

With multi-frame noise reduction algorithms, even a dark environment becomes ideal for shooting (PF: URL). – Завдяки монокадровим алгоритмам придушення шумів, знімки виходять відмінними навіть в умовах недостатнього освітлення.

В наведеному прикладі багатокомпонентний термін *multi-frame noise reduction algorithms*, який позначає характеристику нової камери, був перетворена на український багатокомпонентний відповідник «монокадрові алгоритми придушення шумів».

Також, за нашими спостереженнями, багатокомпонентні терміни рідше (7 прикладів – 16,3%) перекладаються змішанним способом експлікації + запозичення:

The advanced dual sim provides extensive access to 2G / 3G / 4G / 5G frequency bands around the globe (HMX: URL). – Вдосконалена підтримка двох SIM-карт відкриває безмежний доступ до частотних діапазонів 2G / 3G / 4G / 5G4 по всьому світу.

В цьому реченні перекладу до лексичних одиниць на позначення комп'ютерних технологій додано експлікаційну мовну одиницю «вдосконалена».

The HUAWEI Mate X is engineered to be impressively thin with the Falcon Wing design. This unprecedented stretchable hinge is artistically crafted to dissolve into the device for a smooth and flat finish on both sides of the device. The firm and durable design ensures the screen will not over stretch while folding or bulge in

unfolding (HMX: URL). – HUAWEI Mate X вражає своїм дизайном завдяки шарніру Falcon Wing. Він майстерно вбудований в корпус пристрою і забезпечує його бездоганний вигляд з обох боків. Надійна та довговічна конструкція запобігає пошкодженню екрана від численних згинань.

В цьому прикладі мовні одиниці на позначення комп'ютерних технологій *is engineered to be impressively thin with the Falcon Wing design*, перекладені не дослівно, а замінені на описовий «вражає своїм дизайном завдяки шарніру Falcon Wing», який краще та правильніше передає зміст речення, тобто те, що хоче донести перекладач до рецепієнта. Також запозичена назва шарніру.

Exclusive to Android One and Google Pixel, App Actions predicts what you're about to do, so you get to your next task more quickly (HMX: URL). – Доступна лише в смартфонах, що увійшли до програми Android One і пристроях Google Pixel, функція App Actions передбачає ваші наступні дії та дозволяє користуватися телефоном ще швидше.

В наведеному прикладі було використано експлікацію та надано визначення мовних одиниць *Android One* та *Google Pixel, App Actions* на позначення комп'ютерних технологій в англійському тексті – «програми Android One», «пристроях Google Pixel», «функція App Actions». Назви запозичено та відтворено в тексті перекладу мовою оригіналу.

The GNOME Display Manager (GDM) is one of three common GUI login tools in Linux (IPT: URL). – GNOME Display Manager, або GDM, є оточенням робочого столу та одним з трьох широко розповсюджених засобів реєстрації з графічним інтерфейсом.

В даному прикладі перекладач використав експлікацію через відсутність в українській мові еквівалента до *The GNOME Display Manager (GDM)* та *GUI login tools in Linux* та з метою пояснення реципієнтам цих термінів на позначення комп'ютерних технологій. Також перекладач залишив в тексті перекладу термін The GNOME Display Manager (GDM) мовою оригіналу.

Як і в ситуації з термінами-скороченнями, багатокомопонентні терміни, які фігурують в текстах інтернет реклами електронних пристроїв рідко перекладаються чистою експлікацією:

OneNote makes it easy to capture information from other applications for your notes. You can also copy and paste information from other Office applications by using the drag-and-drop feature within (HMX: URL). – Працюючи в OneNote, ви можете відкривати документи різних додатків, а також копіювати і вставляти інформацію з інших додатків Office за допомогою методу перетягування мишею об'єкта.

Оскільки в українській мові не існує еквівалентного відповідника терміну *drag-and-drop*, що означає процес «перетягування мишею об'єкта» було вирішено перекласти його експлікацією.

При використанні експлікації важливо стежити за тим, щоб у мові перекладу не було перекладного слова у відповідь, щоб не створювати термінологічних дублетів у мові перекладу. Звичайно, перекладні словники поки що не в змозі це скомпонувати, але це може бути зафіксовано, особливо в перекладеній літературі.

Інколи, багатокомпонентні терміни перекладаються способом калькування:

15.6" FHD (1920 x 1080) IPS, 300 nits, sRGB 100%, Dolby Vision™ HDR, optional glass display (IP: URL) – 15.6" FHD (1920 x 1080) IPS, 300 ніт, sRGB 100%, Dolby Vision™ HDR, опційний скляний дисплей.

В наведеному прикладі фігурує багатокмпонентний термін *optional glass display*, українською ця мовна одиниця була перекладена калькою як «опційний скляний дисплей».

Отже, розглянувши багатокомпонетні терміни та способи їх перекладу, ми дійшли висновку, що такі терміни більшою мірою перекладаються еквівалентними відповідниками, трохи рідше експлікацією з додаванням запозичених назв. Це зумовлено тим, що багатокомпонентні терміни самі по

собі візуально обтяжують текст, експлікація ж перевантажує рекламний текст ще більше. Але, є випадки, коли без додаткового пояснення обійтись просто неможливо. Ефективність експлікації при перекладі українською мовою пояснюється також відмінностями у способах створення слів та словосполучень. В англійській мові переважають багатокомпонентні препозиційні словосполучення, що не властиво українській мові, і це створює певні труднощі у процесі перекладу.

Проаналізувавши способи відтворення українською мовою технічних термінів у перекладах англомовних рекламних текстів, ми дійшли наступних висновків.

При перекладі простих технічних термінів було виділено два способи їх відображення: транскодування та пошук еквівалентів. Це зумовлено специфікою походження технічних простих термінів. Оскільки більшість технічних термінів є запозиченими (бо ряд зарубіжних країн є більш розвиненими в області розробки новітніх пристроїв та технологій), простіше перекладати їх транскодуванням, що є повним наслідуванням зарубіжних терміносистем.

Було виокремлено основний спосіб перекладу складних термінів. Ним виявився спосіб калькування. Складні терміни являють собою словоскладення, такі терміни також можуть перекладатися способом транскодування. Проте в наш час більш популярним стає спосіб добору українських еквівалентів. Вони насичують рекламну терміносистему словами, які виражають українську етнічну відмінність від інших країн.

Терміни-словосполучення складають найбільший пласт усіх розглянутих термінів. Найпоширенішими способами їх перекладу було встановлено спосіб калькування, тобто оригінальні лексичної одиниці замінюються на лексичні відповідності українською мовою, а також експлікація або описовий переклад. Менш популярним способом відтворення термінів-словосполучень є транскодування.

Терміни-скорочення мають особливі способи перекладу. Частим є спосіб розшифровки терміна, що зумовлено необхідністю подавати термін зрозумлою для рецепієнта мовою, а також уникати абревіатур, які нічого не говорять звичайному клієнтові, який не послуговується специфічними технічними термінами. Зовсім рідко використовується спосіб створення нового скорочення, оскільки такий спосіб націлений лише на рецепієнтів, які добре розбираються в технічних характеристиках електронних приладів.

Розглянувши багатокомпонетні терміни та способи їх перекладу, ми дійшли висновку, що такі терміни більшою мірою перекладаються еквівалентними відповідниками, трохи рідше експлікацією. Це зумовлено тим, що багатокомпонентні структури в своїй більшості мають українські аналоги. Якщо ж прямий аналог віднайти важко, перекладачі вдаються до описового способу, який є звичним та містить у собі більш повну інформацію про прилад.

Отже, беручи до уваги наше дослідження, найчисельнішу групу способів перекладу технічних термінів, що були використані в рекламних текстах цифрових пристроїв, таких як мобільні телефони, ноутбуки, фото та відеокамери, планшети, ігрові приставки, і тд., склали еквіваленти (89 прикладів = 34,4%). Це пояснюється такою тенденцією, що перекладачі стараються передавати тексти якомога більш наближеними до сприйняття вітчизняними реціпієнтами.

Другою за чисельністю групою способів перекладу було транскодування (67 прикладів = 25,9%). Спосіб транскодування – це побуквенна чи пофонемна передача вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу. Як ми з’ясували, даний прийом являється доволі частим в практиці перекладу технічних термінів. Оскільки більшість технічних термінів є запозиченими (бо ряд зарубіжних країн є більш розвиненими в області розробки новітніх пристроїв та технологій), простіше перекладати їх транскодуванням, що є повним наслідуванням зарубіжних терміносистем. Транскодування термінів виникає при перекладі в тих випадках, коли в культурі і, зокрема, в науці країни

мови перекладу відсутнє відповідне поняття та відповідний перекладний еквівалент, і перекладач не може знайти слово або слова мовою перекладу, які адекватно передають зміст вимог до створення термінів.

Наступною за чисельністю використання при перекладі технічних термінів є спосіб калькування (57 прикладів = 22%). Спосіб калькування базується на передачі комбінаторного складу слова, а не його звукового складу. Складові слова (морфемы) чи словосполучення (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови перекладу. Калькування, друге за поширеністю використання комп'ютерної термінології, є техніку перекладу термінів, коли він простий чи (частіше) складний термін з вихідного мови у мові перекладу зіставляється, зазвичай, з першим збігом у словнику. У деяких випадках використання техніки калькування супроводжується зміною послідовності елементів калькування. Нерідко в процесі перекладу транскрипція та калькування використовуються одночасно. Калькуванням у більшості випадків перекладаються терміни-словосполучення. Досить часто калькування застосовуються в перекладі до тих складних термінів, що утворені за допомогою поширених загальнонародних слів.

Найменше всього було використано ескплікацію (20 прикладів = 7,7%). Це пояснюється тим, що такий спосіб обтяжує текст великою кількістю мовних одиниць, що є недоречним в сфері реклами, яка має бути стислою, лаконічною та помітною. Проте даний спосіб перекладу має свої плюси. Наприклад, експлікація пояснює незрозумілі для вітчизняного рецепієнта абревіатури та терміни, коли використання транскодування або калькування є недоречним. Продуктивність експлікації при перекладі українською мовою також пояснюють розбіжностями в способах творення слів та словосполучень. Експлікація є вкрай ефективним способом перекладу комп'ютерних термінів, оскільки швидкий розвиток інформаційних технологій дозволив багатьом термінам вчасно знайти еквіваленти та закріпитись у мові перекладу.

Експлікація в основному використовується для перекладу багатокомпонентних термінологічних словосполучень, а також термінів-скорочень.

Технічні терміни-скорочення, більшою мірою перекладаються способом розшифровки (19 прикладів = 7,3%).

Інші поодинокі випадки способів перекладу становлять 2,7% (7 прикладів). Узагальнено результати нашого дослідження подано на Рис. 2. (див. Додатки).

Отже, проаналізувавши основні способи перекладу технічних термінів в рекламних текстах, встановлено, що найчастіше технічні терміни рекланих текстів електроних приладів відтворювалися українською мовою за допомогою добору еквіваленту, що становить 34,4% від загальної кількості проаналізованих термінів. Другим та третім за чисельністю виявилися відтворення технічних термінів за допомогою транскодування (25,9%) та калькування (22%). Майже однакова кількість технічних термінів, були реалізовані за допомогою експлікації (7,7%) та розшифровки (термінів-скорочень – 7,3%). Щодо інших змішаніх шляхів перекладу технічних термінів, то вони складають 2,7% від загальної кількості проаналізованих технічних термінів.

ВИСНОВКИ

В даній магістерській роботі, ми ставили за мету дослідити особливості відтворення технічних термінів в рекламних текстах українською мовою.У ході дослідження ми дійшли до наступних висновків:

1) на основі аналізу наукових підходів до визначення проблеми термінології та термінів було досліджено дефініцію понять «термінологія» і «терміносистема» у сучасній лінгвістиці. Отже, термінологія - це складова частина лексичного складу конкретної мови, яка формується стихійно та містить термінологічні одиниці всіх типів: галузеві терміни, номенклатурні знаки, терміноніми, професіоналізми та терміноїди. Термінологія будь-якої галузі знань може бути названа науковою лише в тому випадку, якщо вона є обґрунтованою системою слів і словосполучень, що виражають цю систему понять. Терміносистема – це ціла окрема термінологічна система, виявлення якої потребує детального професійного підходу у кожній вузькій галузі. Понад те, одні й самі терміни може бути полісемічними у межах термінології як частини словникового складу мови та однозначними у межах однієї терміносистеми, що відповідає внутрішній природі терміна.

2) узагальнюючи існуючи підходи до визначення та класифікації термінів у вітчизняних та зарубіжних лінгвістичних дослідженнях встановлено, що вчені відзначають специфіку термінів, їх однозначність та зв'язок із поняттями певної галузі знань. Термін – це неізольована, залежна одиниця загальновживаної мови, властивості якої притаманні іншим одиницям мови і становлять повноцінну частину загального складу мови, властивості якої виявляються більш виразно і відповідають вимогам професійного спілкування та розуміння. Термінознавці довели у своїх дослідженнях, що термін несе велике смислове навантаження та є вагомим орієнтиром у визначенні інформативності та тематичної спрямованості тексту. Нині немає єдиної класифікації термінів, оскільки вчені класифікують ці лексичні одиниці з різних

контекстів. Найбільш поширеними основами для класифікації термінів є: джерело походження термінів; сфера застосування термінів; структури термінів. У нашому дослідженні ми класифікуємо терміни за структурою на: прості, складні, багатокомпонентні, терміни-словосполучення та терміни-скорочення.

3) розглянувши способи передачі термінів з англійської мови на українську, встановлено, що найчастіше науковці пропонують перекладати терміни калькуванням, транскодуванням, підбором еквівалентного відповідника та експлікацією. Для термінів-скорочень ми обрали класифікацію Ю. Кочаряна та А. Паршина. Науковці класифікують переклад термінів-скорочень за такими способами: еквівалентне відтворення, запозичення іноземного скорочення, транскрипція, транслітерація, описовий переклад, розшифровка скорочення, створення нового скорочення.

4) провівши лінгвістичний аналіз використання технічних термінів в рекламних текстах, дозволив дійти висновку, що найбільш поширеним типом в досліджуваній термінології є терміни-словосполучення (92 приклади = 35,5%). Найчастіше зустрічаються такі структурні типи: A + N; N + N; PII + N; PI + N. Другими за чисельністю були прості терміни (81 приклад = 31,3%), що зумовлено обраною сферою інтернет реклами, а саме реклама електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок). Найменше всього було використано складні терміни (17 прикладів = 6,5%).

5) щодо відтворення технічних термінів українською мовою, то найчисельнішу групу способів перекладу технічних термінів, що були використані в рекламних текстах цифрових пристроїв, таких як мобільні телефони, ноутбуки, фото та відеокамери, планшети, ігрові приставки, і тд., склали еквіваленти (89 прикладів = 34,4%). Це пояснюється такою тенденцією, що перекладачі стараються передавати тексти якомога більш наближеними до сприйняття вітчизняними реціпієнтами. Другою за чисельністю групою

способів перекладу було транскодування (67 прикладів = 25,9%). Оскільки більшість технічних термінів є запозиченими (бо ряд зарубіжних країн є більш розвиненими в області розробки новітніх пристроїв та технологій), простіше перекладати їх транскодуванням, що є повним наслідуванням зарубіжних терміносистем. Наступною за числьність використання при перекладі є спосіб калькування (57 прикладів = 22%). Найменше всього було використано ескплікацію (20 прикладів = 7,7%). Це пояснюється тим, що такий спосіб обтяжує текст великою кількістю мовних одиниць, що є недоречним в сфері реклами, яка має бути стислою, лаконічною та помітною. Проте даний спосіб перекладу має свої плюси. Наприклад, експлікація пояснює незрозумілі для вітчизняного рецепієнта абревіатури та терміни, коли використання транскодування або калькування є недоречним. Продуктивність експлікації при перекладі українською мовою також пояснюють розбіжностями в способах творення слів та словосполучень. Технічні терміни-скорочення, більшою мірою перекладаються способом розшифровки (19 прикладів = 7,3%). Інші поодинокі випадки способів перекладу становлять 2,7% (7 прикладів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксенова К. А., *Реклама и рекламная деятельность: конспект лекций.* Приор-издат, 2005.

2. Антонова М. В., Системная организация терминологии «пограничных» наук, *Отраслевая терминология и ее зкстралингвистическая обусловленность: Межвузовский сборник научных трудов.* Изд-во Воронежского университета, 1986.

3. Апетян М. К. Особенности перевода слоганов англоязычных реклам на русский язык. *Молодой ученый,* 2014.

4. Арешенкова О. Ю. Рекламний текст як функціональний різновид мовлення, *Науковий вісник Криворізького національного університету: «Філологічні студії»,* 2014.

5. Арнольд И.В., *Основы научных исследований в лингвистике,* 1991.

6. Баскаков Н. А., *Современное состояние терминологии в языках народов СССР,* Изд. Вост. лит., 1959.

7. Барна М.М. *Ботаніка. Терміни. Поняття. Персоналії.* Видавничий центр "Академія", 1997.

8. Барцель А. Значение технологической культуры и технологической культуры и техноэтики, *Вестник высшей школы,* 1991.

9. Бреус Е. В. *Основы теории и практики перевода,* 2004.

10. Бурбело В. Б. Семіотика рухомого і нерухомого зображення у викладанні іноземних мов, *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного лінгвістичного університету (ЛІНГВАПАКС – VIII)* – Випуск 3, 2000.

11. Булах Т. Д. *Реклама у видавничій справі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів,* 2011.

12. Ванников Ю.В. Проблемы адекватности перевода. Типы адекватности, виды перевода и переводческой деятельности, *Текст и перевод.* Наука, 1988.

13. Вебер Л. *Эффективньй маркетинг в Интернете. Социальные сети, блоги, Твиттер и другие инструменты продвижения в Сети,* 2010.

14. Виноградов В.В. *Избранные труды. Лексикология и лексикография*, 1977.

15. Виноградов В.С. *Общие лексические вопросы.* 2004

16. Винокур Г.О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии, *Труды МИИФЛИ: Сб. статей по языкознанию,* 1939

17. Волкогон Н. Про синтаксичні побудови у рекламному дискурсі (на матеріалі іспанської прес-реклами), *Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні Мови,* 2002.

18. Головин Б. С. *Лингвистические основы учения о терминах*, Высшая школа, 1987.

19. Голубков Е. П. *Маркетинговые исследования: теория, методология и практика: Учебник. - 3-є изд.*, *перераб. и доп.*. ФинПресс, 2003.

20. Гольман И. А., *Практика рекламы: 10 уроков для современного бизнесмена*, 1991.

21. Гордун С. М. *Терміносистема екомаркетингу: структурносемантичні та функціональні параметри (на матеріалі англомовної публіцистики)*. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; Запорізький національний університет, Луцьк – Запоріжжя, 2020.

22. Городецька І. В., Прагматика в рекламному дискурсі, *Матеріали І-ї міжнародної наукової конференції "Мова. Культура. Комунікація"*, 2010.

23. Городецька І. В. Стилістичні фігури у рекламному дискурсі, *Матеріали 6-ї всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, Науковий потенціал України,* 2010.

24. Горячев А. А., *Моделирование речевого воздействия в рекламной коммуникации: автореф. дис. на соискание уч. степ. канд. филол. наук*, 2010.

25. Гриш О. Д. Терміносистема та її складники (на матеріалі англійської термінології нафтогазової промисловості). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Термінознавство».* 2010.

26. Гринев С. В. *Введение в терминоведение,* 1993.

27. Глушко М.М. *Функциональный стиль общественного языка и методы его исследования*, 2004.

28. Даниленко В. П. *Русская терминология. Опыт лингвистического.*, 1977.

29. Держстандарт України, *Маркетинг. Терміни та визначення основних понять : ДСТУ 3294-95*. [Чинний від 1997-01-01].

30. Добровольська Д. М., *Методологія дослідження перекладу рекламного тексту: основні перекладацькі стратегії* , Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe Budapest. Science and Education a New Dimension. Philology, 2016.

31. Дуда О. І. *Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи) : дис. … канд. філол. наук : 10.02.04 / Дуда Олександра Ігорівна*, 2001.

32. Дмитрук О. В. *Маніпулятивні стратегії в сучасній англомовній комунікації (на матеріалі текстів друкованих та Інтернет-видань 2000– 2005 років)*, 2006.

33. Д'яков А. С. *Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти.* Академія, 2000.

34. Запорожец М. Н., Рекламный текст: функционально-стилевой статус, особенности, структура, виды анализа, *Вестник гуманитарного института ТГУ,* 2010.

35. Зелінська О. І. *Лінгвальна характеристика українського рекламного тексту: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук*, 2002.

36. Зарицький М. С. *Переклад: створення та редагування.* Парлам. вид-во, 2004.

37. Зубков М. Сучасний політехнічний російсько-український словник-довідник., *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*., 2008.

38. Кальниченко О. А., Переклад та адаптація, *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна,* 2004.

39. Каплунов Д., *Нейрокопирайтинг. 100 приёмов влияния с помощью текста*, 2018.

40. Карабан В., *Переклад англійської наукової і технічної літератури* . Нова Книга, 2002.

41. Кирмач У. К., Особливості національних, культурних, ментальних та гендерних характеристик при перекладі іншомовних рекламних текстів , Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2011.

42. Кияк Т. Р., *Мотивированность лексических единиц*, 1988.

43. Коваленко А. Я., *Загальний курс науково-технічного перекладу: Учбовий посібник,* 2001.

44. Колесникова Н. В., Структурні типи рекламних текстів, *Вісник Запорізького державного університету,* 2000.

45. Комиссаров В. Н., *Теория перевода*. Высшая школа, 1990.

46. Кочарян Ю.Г. *Аббревиация в английской военной лексике: Дис. канд.фил. наук*, 2007.

47. Кравець Т. В., *Український рекламний текст в прагмалінгвістичному аспекті*, 2012.

48. Кудиба С. М., Зовнішні образотворчі засоби рекламного тексту (на матеріалі англомовної реклами), *Ученые записки Таврического национального университета им. В. М. Вернадского,* 2012.

49. Лотте Д.С., Утворення системи науково-технічних термінів, *Основи побудови науково-технічної термінології.* Вечер, 2000.

50. Лотте Д.С., *Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминоэлементов.* Издательство «Наука», 1982.

51. Манжула Ю. Англійські складні терміни в галузі реклами та маркетингу: особливості функціонування та перекладу, *Молодь: наука та інновації 2017: Матеріали V Всеукраїнської науково- технічної конференції студентів, аспірантів і молодих вченних*, 2017.

52. Мацько Л. І., *Культура української фахової мови.* Академія, 2007.

53. Миньяр-Белоручев Р. К., *Теория и методы перевода*, 1996.

54. Мирам Г.Э., *Практический перевод: Заметки к лекциям.* Ника-Центр, 2005.

55. Мисуно Е.А., *Письменный перевод специальных текстов: учебное пособие.* Наука, 2013.

56. Михайлова В.И. *Структура многокомпонентных терминов химии и их перевод с английского языка на русский.* РГПУ им. А.И. Герцена, 1991.

57. Найда Ю. К науке переводить, Л*ингвистические аспекты теории перевода: Хрестоматия.* Лингва, 2007.

58. Науменко Л. П., *Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посіб.* Нова книга, 2011.

59. Николаиди О.В., *Понятие давности и эквивалентности при переводе различных торговых аннотаций с английского языка на русский «Научный вестник»* № 1, 2002.

60. Николаева С.Ю., Шерстюк О.М. Современные подходы к преподаванию иностранных языков, *Иностранные языки,* 2002.

61. Паршин А.В., *Теория и практика перевода*, 2008.

62. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. *Українське термінознавство*, 1994.

63. Пумпянский А. Л., *Введение в практику перевода научной и технической литературы на английский язык*. Наука, 1981.

64. Раєвська Н. М., *English lexicology Підручник для студентів факультетів іноземних мов університетів (англ. Мовою)*. Вища школа, 1971.

65. Реформатский А. А., Что такое термин и терминология?, *Вопросы терминологии,* 1961.

66. Саламаха М.Я., *Англійський термін сфери охорони довкілля: Структурний підхід*, 2012.

67. Селіванова О.О., *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми.* 2008.

68. Сербиновская Н. В., *Терминологическое поле «Маркетинг» в русском языке* , 2009.

69. Ситдиков П. Г., Кореляція та диференціація лінгвістичних понять «термінологія» та «терміносистема», *Проблеми семантики прагматики та когнітивної лінгвістики,* Вип.15, 2009.

70. Сніховська І. Е., *Механізми, засоби та прийоми мовної гри в сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.04.*, 2005.

71. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильєва Н.В. *Общая терминология: Вопросы теории*. Наука, 1989.

72. Тур. О. М., Польова структура сучасної української терміносистеми землеустрою та кадастру., *ЧДУ ім. П.Могили: Наукові праці*. Том 92, Вип.78.

73. Федорець С. А., Реклама як специфічна сфера функціонування мови, *Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції.* Економічна думка, 2007.

74. Шапран Д. П., *Сучасна українська термінологія маркетингу: семантика та прагматика*, 2004.

75. Шевчук С.В. *Українська мова за професійним спрямуванням*, 2011.

76. Щукин А.Н. Глухов Б.А. *Термины методики преподавания русского языка как иностранного*, 1993.

77. Янков А.В., *Соціально-політичні неологізми в англійському варіанті англійської мови. Структура, семантика, функціонування,* 2004.

78. Andrieieva A., "Translation of Internet Advertising Terms: Theoretical Foundations of Terminological Research", *Student·s'ki naukovi studiyi*, no.42 (86), 2021.

79. Angelelli, Claudia and Baer, James Brian (eds). *Researching Translation and Interpreting*. London: Routledge, 2016.

80. Bovée C. L. *Contemporary Advertising*. Boston: Irwin, Inc., 1992.

81. D. Mooij 2004 – De Moij M. Translating Advertising: Painting the Tip of an Iceberg. *Key Debates in the Translation of Advertising Material. The Translator 10 (2)*, 2004.

82. Davis R. TV Commercial Messages : An Untapped Video Resource for Content-based Classes, *The Language Teacher 21 (3)*, 1997.

83. Faber P., Gomez-Moreno J.-M. *Specialized Language Translation. A Cognitive Linguistic View of Terminology and Specialized Language*. Walter de Grater, 2012.

84. Faber P., Lopez-Rodriguez C.I. *Terminology and Specialized Language*. URL: https://www.researchgate.net/publication/235424403

85. Fletcher W., *Advertising: A very short introduction.* Oxford, 2010.

86. Harmer J., *The Practice of English Language Teaching*, 1991.

87. Kappe F. C., *The Translation of Advertisements: Issues of Semiotics, Symbolism and Persuasion*. Johannesburg, 2012.

88. Leech G. N., *English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising in Great Britain.* Longman, 2006.

89. Lejchik V. M., Shelow S. D., *Some Basic Concepts of Terminology: Tradition and Innovation. The 14th European Symposium on Language for Special Purposes*, 2003.

90. Marzocchi, C., *Translating for the European Union Institutions. Across Languages and Cultures Vol. 5. No. 2*, 2004.

91. McGee K., Analyzing and creating TV commercials in an ESL class, *The Language Teacher*, 2000.

92. Mellinger, Christopher D. & Hanson, Thomas A.. *Quantitative Research Methods in Translation and Interpreting Studies*. London and New York: Routledge, 2017.

93. Munday, Jeremy. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications. Fourth edition*. Abingdon/New York: Routledge, 2016.

94. Nord Ch. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model of Translation-Oriented Text Analysis. Second edition.* New York: Rodopi B.V., 2005.

95. Ray R., *Reaching New Markets through Transcreation.* Common Sense Advisory, Inc., 2010.

96. Sutherland M. *Advertising and the Mind of the Consumer: What Works, What Doesn't, and Why*, 2009.

97. Wright S. E., Wright L. D. Terminology Management for Technical Translation. *Handbook of Terminology Management I: Basic Aspects of Terminology Management*, 1997.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(НСМТ) – Найновіші смартфони та мобільні телефони: https://www.nokia.com/phones/uk_ua

(AWS) – Apple Watch Series: https://www.apple.com/si/apple-watch-series-5/

(CEC) Canon EOS 90D Camera: https://www.canon.co.uk/cameras/eos-90d/

(CPTS) – Canon PIXMA TS 5150 Series: https://www.canon.co.uk/printers/pixma-ts5150-series/

(HMP) – HUAWEI Medis Pad M5 lite: https://consumer.huawei.com/bh/tablets/mediapad-m5-lite/

(HMX) – HUAWEI Mate X, https://consumer.huawei.com/en/phones/mate-x/

(HY) – HUAWEI Y7, https://consumer.huawei.com/en/phones/y7-2019/

(HP) – HUAWEI phones – HUAWEI Global: https://consumer.huawei.com/en/phones

(IP) – iPad, https://www.apple.com/mz/ipad-9.7/

(IPT) –iPod Touch, http://movies.apple.com/om/ipod-touch/

(IPXR) – iPhone Xr: https://www.gait.com.kw/pages/iphone-xr/pgid-1324145.aspx

(LYC) – Lenovo YOGA Creator 7i: https://www.lenovo.com/jo/en/laptops/yoga/yoga-slim-series/Yoga-Creator-7-15IMH05/p/88YGCR71504

(MBA) – MacBook Air: https://www.apple.com/lae/macbook-air/

(MM) – Mac Mini: https://www.apple.com/mac-mini/

(MN) – Meizu Note 8, https://www.meizu.com/en/note8/summary/index.html

(MR) – MI Robot Vacuum Mop 2 pro: https://www.mi.com/global/product/mi-robot-vacuum-mop-2-pro/

(MU) – MI Ukraine: https://www.mi.com/ua/mi-electric-scooter-Pro2/

(MU) – MI Ukraine: https://www.mi.com/ua/mi-home-security-camera-360-1080P/

(NPV) – Nokia 9 PureView, https://www.nokia.com/phones/en_lb/nokia-9-pureview/

(NPV) – Nokia 9 PureView, https://www.nokia.com/phones/uk_ua/nokia-9-pureview

(NW) – NW-A 50 Walkman: https://www.sony.co.uk/electronics/walkman/nw-a50-series

(PF) – Pro 7 Fenetre, https://www.meizu.com/en/pro7/summary/

(PSSDT5) – Portable SSD T5: https://www.samsung.com/au/memorystorage/portable-ssd-t5/MU-PA250BWW/

(QGM) – QLED Gaming Monitor: https://www.samsung.com/sg/gaming/

(SGS) – Samsung Galaxy S21 Ultra 5G: https://www.samsung.com/uk/smartphones/galaxy-s21-ultra-5g/

(SE) – Sennheiser electronics: https://sennheiser.com.ua/en/about/production

(SA) – Shop PC Accessories:https://www.microsoft.com/en-gb/store/b/pcaccessories?icid=Cat-Accessories-QL2-PCAccessorieshttps://www.microsoft.com/en-gb/store/b/pcaccessories?icid=Cat-Accessories-QL2-PCAccessories

(WNCH) – Wireless Noise Cancelling Headphones: https://www.sony.ee/electronics/headband-headphones/wh-1000xm3

ДОДАТКИ

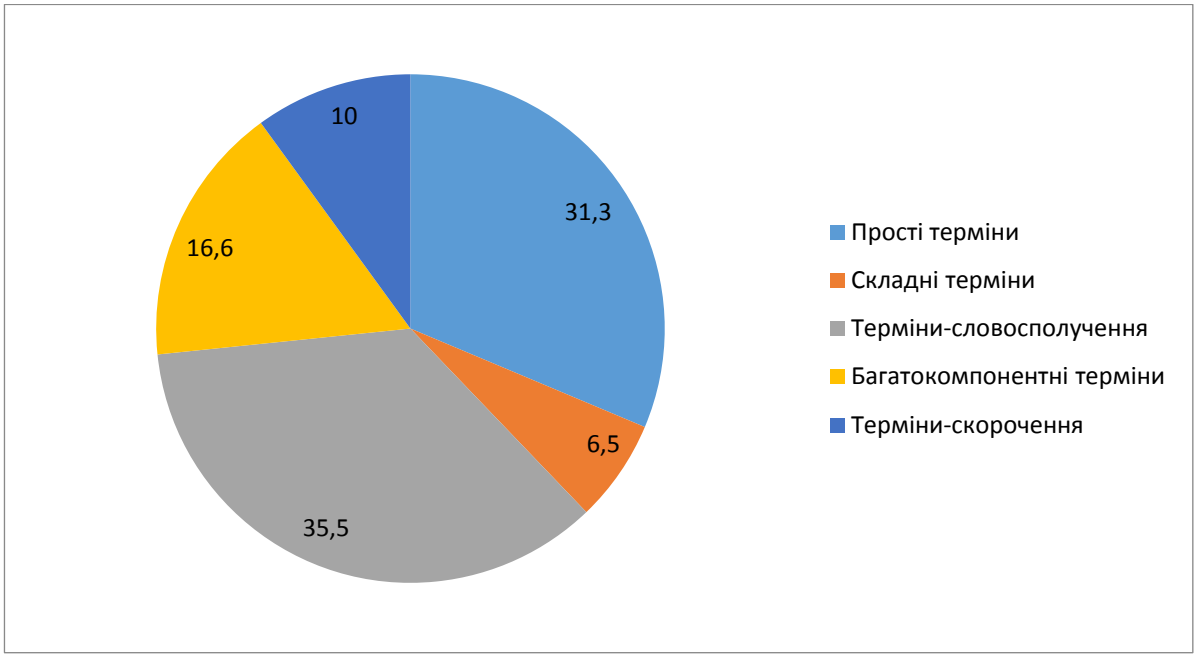

Рис. 1 Аналіз використання технічних термінів в рекламних текстах електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок)

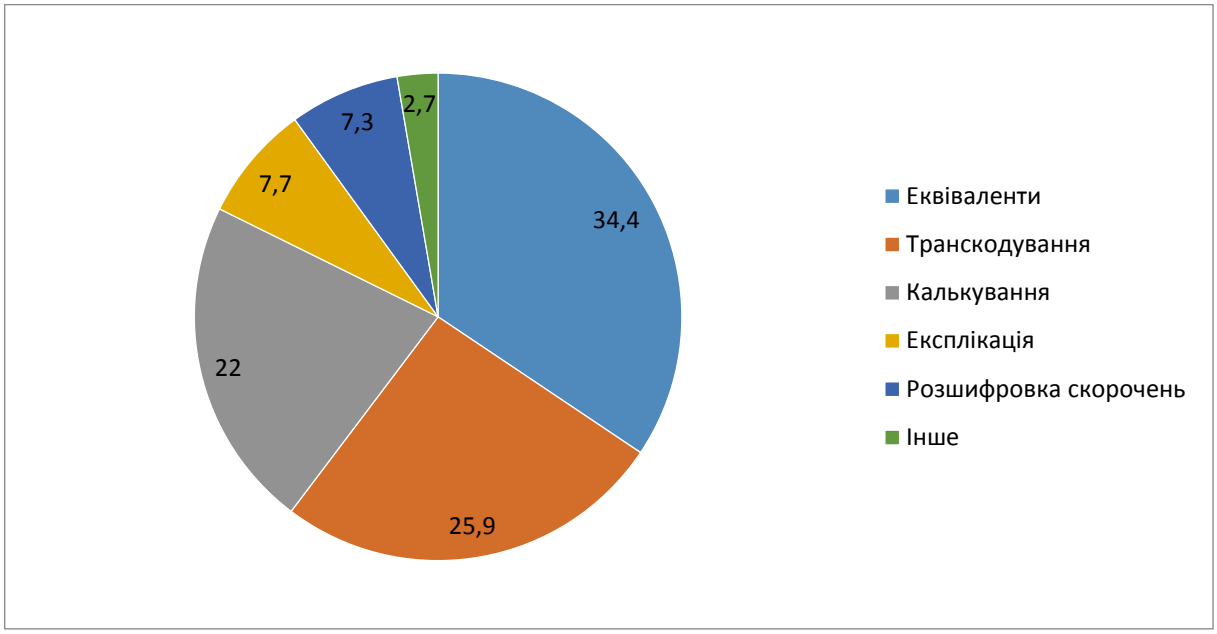

Рис. 2. Аналіз використання способів перекладу технічних термінів в рекламних текстах електронних пристроїв (мобільних телефонів, ноутбуків, фото та відеокамер, планшетів, ігрових приставок)

SUMMARY

Alla Andrieieva. Rendering of Terms in the Ukrainian Translation of English Advertising Texts. – Mykolaiv, 2022.

This research provided a comprehensive study of the types of technical terms and peculiarities of their reproduction in the translations of advertising texts of electronic devices.

In this Master's thesis the aim was to study the peculiarities of the reproduction of technical terms in advertising texts in Ukrainian. To achieve this goal, there were certain tasks that the research aimed to achieve. Accordingly, in the course of the research we reached the following conclusions.

Based on the analysis of scientific approaches to defining the problem of terminology and terms, the definition of the concepts of "terminology" and "terminosystem" in modern linguistics was determined.

The second aim of our study focused on summarizing the existing approaches to the definition and classification of terms in domestic and foreign linguistic studies. Thus, terminologists have proved in their research that a term carries a high semantic load and is a significant reference point in determining the informativeness and thematic orientation of a text. Nowadays there is no unified classification of terms because scientists classify these lexical units on different grounds. The most common foundations for classifying terms are: source of origin of terms; sphere of consumption of terms; structure of terms. In our study, we classify terms into: simple terms, compound terms, collocated terms, multi-component terms, and abbreviated terms.

Our next aim was to investigate ways of rendering terms into Ukrainian. After considering the possible ways of translating terms from English into Ukrainian, we identified the main methods of translating terms. Which are: calquing, transcoding, finding equivalent and descriptive translation (explication).

Next, we conducted a linguistic analysis of the usage of technical terms in advertising texts. A structural analysis of advertising-related texts showed that the most common type in the studied terminology are collocated terms (89 examples = 34.4%). The second largest group of translation methods was transcoding (67 examples = 25.9%). The next group of translation methods was calquing (57 examples = 22%). Descriptive translation or explication was the least used (20 examples = 7.7%). Technical terms-abbreviations are mostly translated by transcription (19 examples = 7.3%). The remaining sporadic cases of translation methods account for 2.7% (7 examples).

Key words: technical terms, advertising texts, translation, terminology, terminosystem.